

Planeringsdirektiv för Mål och budget 2016-2018

KSN-2014-1440

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

att justera sammanträdestider för 2015 innebärande att sammanträdet 26 maj utgår och sammanträdet den 2 november förlängs med 3 november.

Kommunstyrelsen föreslås besluta för egen del

att styrdokumentet byter namn från Inriktning Verksamhet Ekonomi (IVE) till Mål & budget,

att Mål & budget har ett treårigt perspektiv,

att fastställa politisk inriktning för Mål & budget 2016-2018 enligt ärendets **bilaga 1**,

att fastställa processen för Mål & budget 2016-2018 enligt ärendets **bilaga 2**,

att fastställa grundstruktur för Mål & budget enligt ärendets **bilaga 3**,

att uppdra till kommunledningskontoret att arbeta fram och redovisa ekonomiska förutsättningar och resultatindikatorsystem på det strategiska seminariet i februari, samt

att uppdra till kommunledningskontoret att utforma närmare anvisningar för nämndernas verksamhetsplaner.

Reservationer

Fredrik Ahlstedt, Marta Obminska, Therez Olsson (alla M), Mohamad Hassan (FP), Stefan Hanna (C) och Jonas Segersam (KD) reserverar sig till förmån för bifall till alliansens förslag, ärendets **bilaga 4**.

Uppsala den 17 december 2014

På kommunstyrelsens vägnar
Marlene Burwick/Per Davidsson

I avgörandet deltagande:

Marlene Burwick (S), Caroline Andersson (S), Ulrik Wärnsberg (S), Rahima Ortac (S), Gustav Lantz (S), Rickard Malmström (MP), Linda Eskilsson (MP), Ilona Szatmari Waldau (V), Fredrik Ahlstedt (M), Marta Obminska (M), Therez Olsson (M), Mohamad Hassan (FP), Stefan Hanna (C), Jonas Segersam (KD) och Simon Alm (SD).

Dessutom närvarande:

Eva Christiernin (S), Johan Lundqvist (MP), Hanna Viktoria Mörck (V), Daniel Rogozinski (V), Mats Gyllander (M), Louise Landerholm Bill (M), Anna Manell (FP) och Anne Lennartsson (C).

Sammanfattning

En reviderad IVE med hänsyn till kommunens nya majoritet och nämndorganisation antas av kommunfullmäktige den 15 december 2014. Parallellt med detta har en gemensam beredningsprocess behandlat förslag på planeringsdirektiv för kommande budgetprocess. Utgångspunkten för detta arbete har varit att öka allmänhetens möjlighet till insyn och möjliggöra ökad politisk genomslagskraft. Ett förslag på nytt styrdokument, Mål & budget och därtill en ny process för styrdokumentet har arbetats fram. Styrdokumentet utgår från den politiska inriktningen som fastställs i revideringen av IVE 2015-2018. Det nya styrdokumentet föreslås ha ett treårigt perspektiv istället för fyra. Syftet med detta är att på ett bättre sätt få mer sakliga förutsättningar och ökad kvalitet i de ekonomiska underlagen.

*Föredragning**Utgångspunkter för nytt styrdokument*

En utgångspunkt för framtagandet av förslag till nytt styrdokument Mål & budget har varit att öka allmänhetens möjlighet till insyn i den kommunala verksamheten. En annan utgångspunkt har varit att öka möjligheten att värdera och jämföra kvaliteten samt att resurserna används på ett kostnadseffektivt och långsiktigt ansvarsfullt sätt. Den politiska genomslagskraften ska öka genom att skapa förutsättningar för en effektivare styr- och ledningsprocess. Genom den gemensamma beredningen mellan kommunstyrelse, nämnder, styrelser och bolagsstyrelser skapas förutsättningar kring mål, ambitioner utifrån de ekonomiska ramarna.

Nytt styrdokument Mål & budget

Det nya styrdokumentet föreslås ha ett treårigt perspektiv istället för fyra. Syftet med detta är att på ett bättre sätt få mer sakliga förutsättningar och ökad kvalitet i de ekonomiska underlagen. Kommunfullmäktige beslutar om ersättningsnivåer för att skapa en bättre styrning av kommunens verksamhet. En annan förändring är att nämnderna får egna avsnitt i dokumentet där exempelvis ansvar, budget, intäkter, kostnader, investeringar ska redovisas per nämnd. Ett förslag på ny struktur redovisas i ärendets **bilaga 3**. Dokumentet föreslås byta namn till Mål & budget för att markera förändringarna i ett nytt tidsperspektiv, arbetsprocess och innehåll.

Politisk inriktning

Den politiska inriktningen är grunden för planeringsdirektiven och kommande budgetprocess. I ärendets **bilaga 1** återges de politiska förutsättningar som ska prägla verksamheten under perioden 2016-2018. De baseras på de inriktningsmål som kommunfullmäktige föreslås besluta den 15 december 2014. Genom att lägga uppdrag till nämnder får politiken genomslagskraft i specifika frågor där nämnderna snabbt ska skapa förändring. Uppdraget anges inte i den politiska inriktningen utan arbetas fram under processen.

Ny tids- och arbetsprocess

Budgetprocessen har setts över för att öka kvaliteten i de ekonomiska underlagen, få ökad delaktighet från nämnderna och ökad genomslagskraft för den politiska viljan.

Följande milstolpar föreslås för den nya processen:

- Beslut om planeringsdirektiv: Kommunstyrelsen beslutar om planeringsdirektiv som anger den politiska ramen och processen för arbetet med Mål & budget under 2015.
- Strategiskt seminarium: Presentation av politisk inriktning, redovisning av ekonomiska förutsättningar, stadsdirektörens inriktning och organisation, utjämningsystem, kvalitet & kostnad, presentation av resultatindikatorer, strategiska utmaningar hos några utvalda nämnder. Kommunstyrelsen, nämnder, styrelser och bolagens presidier, kommunledningsgrupp och kommunledningskontorets stabschefer deltar.
- Gemensam beredning: Befolkningsstatistik och ekonomiska förutsättningar samlas in. Den politiska majoriteten, kommunledningsgruppen och förvaltningar arbetar fram förslag, en redaktionskommitté koordinerar arbetet. I juni skickas förslag på Mål & budget till nämnderna samt direktiv till verksamhetsplaner.
- Beslut: Nämndyttrandena bearbetas, Mål & budget fastställs av kommunfullmäktige i november. I december beslutar nämnderna om sina verksamhetsplaner.

Förslag på den nya processen redovisas i ärendets **bilaga 2**. En konsekvensen av den nya övergripande tid- och processplanen medför att kommunfullmäktige behöver anpassa sammanträdetiderna. Kommunfullmäktige behöver förlänga sammanträdet den 2 november med en heldag den 3e november. Sammanträdet den 26 maj föreslås utgå.

Resultatstyrning

Inriktningsmålen ska ses utifrån ett treårigt perspektiv och ska följas upp årligen via resultatindikatorer med utgångspunkt att de ska vara nationellt jämförbara. I delårsrapport och årsbokslut ska prognostiserade respektive aktuella värden för resultatindikatorerna redovisas och orsak till avvikelse kommenteras.

Resultatindikatorerna ska fungera både som signaler om att styrning behövs och visa att styrningen ger resultat. I det senare perspektivet ska indikatorerna kunna ge vägledning för att bedöma om inriktningsmålen uppfylls. När det gäller indikatorer och val av dessa så ska valet baseras på att det finns en mätbarhet samt att det finns möjlighet att få jämförelser över tid och med andra organisationer/kommuner.

Ett utvecklat resultatindikatorsystem behöver tas fram, med en samling indikatorer kopplat till respektive inriktningsmål. Andelen resultatindikatorer per mål behöver öka för att på ett mer träffsäkert sätt mäta måluppfyllelse. Varje resultatindikator visar även ingångs- och målvärden det vill säga nuläge samt önskad utveckling. Kommunledningskontoret föreslås få uppdraget att arbeta fram ett resultatindikatorsystem för redovisning och fördjupning på det strategiska seminariet i februari. Kommunledningskontoret föreslås också få uppdraget att redovisa de ekonomiska förutsättningarna i februari för kommande budgetprocess. I detta ingår bland annat skatteunderlag, avgiftsnivåer, volymer och finansiella- och ekonomiska mål för planperioden.

Miljö och klimat

Ett mer målinriktat miljöarbete är nödvändigt. Rent vatten, ren luft, tillgång till parker, natur och åkermark är nödvändigt för att Uppsala ska kunna växa och utvecklas. Uppsala ska genom hållbar politik prioritera och uppnå alla miljömål som är tillämpliga för kommunen.

Fokusering

- Nya miljömål ska arbetas fram och komplettera miljöprogrammet.
- Skarpare klimatmål ska utarbetas.
- Övergång till förnybar energiproduktion.
- Nya natur- och friluftsreservat ska inrättas.
- Förorenad mark ska kartläggas och åtgärdas.
- Klimatprotokollet ska utvecklas.

Inriktningsmål

4. Uppsalas grönområden håller hög kvalitet och finns nära Uppsalaborna.

5. I Uppsala är förutsättningarna goda för att leva miljö- och klimatvänligt.

Pedagogisk verksamhet

Skolan ska ge alla elever möjligheten att utifrån sina egna förutsättningar nå de uppsatta kunskapsmålen. Tidiga insatser är en viktig del i arbetet för att alla barn och elever ska utvecklas och nå målen. Kunskap och trygghet för alla är övergripande mål för de olika skolformerna.

Fokusering

- En resursfördelningsmodell ska tas fram med syftet att möjliggöra en likvärdig skola i hela kommunen.
- Mål för barngruppernas storlek och kvaliteten i förskolan ska tas fram.
- Gymnasieskolan behöver sänka sina kostnader men samtidigt öka elevernas måiluppfyllelse.
- Bildandet av lokala skolstyrelser ska underlättas.
- Möjligheterna till läxstöd ska utvecklas.
- En plan ska arbetas fram för hur lärares administrativa uppgifter ska minska.
- Studie- och yrkesvägledning ska förbättras och tidiga insatser redan i grundskolan ska prioriteras för att minska avhoppet från gymnasiet.
- Eleverna ska ha en god arbetsmiljö. Pedagogiska lokaler behöver byggas klimatsmart och miljövänligt.
- Elevhälsan ska utvecklas.
- Lärares och skolledares pedagogiska frihet ska stärkas.
- Fritidshemmen ska få ökad kvalitet så de bättre kan bidra till läroplanens mål.
- Skolbibliotekens roll ska utvecklas.

Inriktningsmål

6. Alla barn och unga garanteras en trygg och kunskapsorienterad skolmiljö.

7. Utbildningsresultaten ska förbättras.

- 8. Barns och ungdomars delaktighet bidrar till att verksamheten anpassas till deras behov.**
- 9. Skolan utvecklar möjligheterna att tidigt upptäcka och stötta barn i behov av särskilt stöd.**
- 10. Lärarnas tid med eleverna ska öka genom färre administrativa uppgifter.**

Vård och omsorg

Genom befolkningsökningen kommer behovet av vård- och omsorgsinsatser att öka under planperioden för såväl unga som gamla. Exempelvis förväntas antalet äldre över 80 år fördubblas fram till 2030. För att möta dessa personers behov av autonomi och livskvalitet livet ut måste ett fortsatt hälsofrämjande och trygghetsskapande arbete ske som syftar till att undvika eller senarelägga vårdbehov. I Uppsala kommun ska barn, ungdomar och deras föräldrar få sina behov tillgodosedda genom tidiga och förebyggande insatser.

Fokusering

- Större fokus på det förebyggande arbetet för barn- och unga.
- Öka antalet sociala lägenheter i det privata bostadsbeståndet.
- Personer med funktionsnedsättning ska ha möjligheter att delta i samhällslivet fullt ut.
- Insatserna för att bekämpa hemlösheten i kommunen ska intensifieras både i form av att skapa värdiga boendeformer för de som idag är hemlösa samt att förhindra att fler hamnar i hemlöshet.
- Under senare år har EU-migranter tillkommit som en ny behovsgrupp. I samverkan med ideella sektorn ska kommunen erbjuda tillfälliga insatser för EU-migranter.
- Ett bredare grepp kring hur förutsättningarna för att stödja innovation, design, forskning och utveckling kan stärkas inom äldreomsorgen ska tas. En handlingsplan ska tas fram.
- Arbetet med att motverka våld i nära relationer ska prioriteras.
- Stödet till våldsutsatta kvinnor med missbruksproblematik och/eller psykisk funktionsnedsättning ska öka.

Inriktningsmål

- 11. Inflytande och delaktighet ökar för medborgarna i välfärden.**
- 12. Tillgänglighetsskapande åtgärder i kommunens bostadsområden minskar behovet av särskilda boendeformer.**
- 13. Andelen äldre som är nöjda med maten ska öka.**
- 14. Det förebyggande arbetet och tidiga insatser utvecklas.**

Arbete och integration

Tryggheten och friheten att kunna försörja sig själv är utgångspunkten för arbetsmarknads- och integrationspolitiken. Uppsala kommun skapar förutsättningar för fler människor att försörja sig genom utbildning, eget arbete eller entreprenörskap. Kommunen har ett stort ansvar för att underlätta för människor att få och behålla ett arbete och få en egen försörjning.

Fokusering

- Fler jobb ska skapas.
- Navets arbete ska utvecklas för att ytterligare förbättra möjligheten att möta skilda individuella behov och målgruppen ska utvidgas för att fler människor ska kunna försörja sig själva.
- Fler ungdomar ska erbjudas feriearbete för att få erfarenheter, kontakter och nätverk inför sitt framtida inträde på arbetsmarknaden.
- Utveckla insatser som leder till arbete för personer med psykisk funktionsnedsättning.
- Kommunen ska genom ett aktivt engagemang med utvecklingsinsatser främja socialt företagande.
- En testbäddsverksamhet inom kommunen ska underlätta framväxten av nya innovationer inom kunskapsintensiva branscher.
- Bättre samordning av flyktingmottagande.
- Hållbar utveckling inom besöksnäring och nyföretagande.

Inriktningsmål

15. Uppsalaborna har egen försörjning.

16. Uppsala kommun erbjuder fler människor med funktionsnedsättning arbete och sysselsättning.

17. Kommunen underlättar för innovationer i den egna verksamheten och utgör testbädd för ny teknik, smarta tjänster och klimatsmarta innovationer.

18. Uppsala utvecklas som destination.

19. Uppsala är en öppen och solidarisk kommun avseende flyktingmottagande och särskilt avseende ensamkommande barn.

Kultur, idrott och fritid

Ett rikt utbud av kultur-, idrotts- och fritidsaktiviteter är viktigt för medborgarnas livskvalitet och bidrar till kommunens attraktivitet. Utbudet ska av alla upplevas som jämställt och tillgängligt. Bibliotek, fritidsgårdar, lokala kulturhus, idrotts- och fritidsanläggningar spelar en viktig roll som mötesplatser för demokrati, mångkulturella möten, kultur, kunskap och aktiviteter.

Fokusering

- Utveckla kulturskola.
- Jämlikt och jämställt förenings- och fritidsliv.
- Utvecklingen av stadens arenor och mötesplatser utgår alltid från aspekterna tillgänglighet, närhet, kommunikationer, säkerhet, trygghet och estetik samt möjligheten till mångsidig användning och funktionalitet.
- Fortsatt utredning för utvecklingen av Uppsala konstmuseum.
- Utveckling av Studenternas, Gränby sportfält och Uppsala arena samt utveckling av elitidrotten.

Inriktningsmål

20. Uppsalas evenemang bidrar till att stärka Uppsalas attraktivitet för medborgarna och besöksnäringen.

21. Uppsala kommuns utbud av kultur-, idrotts- och fritidsaktiviteter är jämställt och tillgängligt för alla.

Gemensamma verksamhetsområden

Den snabba utvecklingstakten i Uppsala och den växande befolkningen ställer krav på samordning och framförhållning. Kommunen måste möta både näringslivets krav på snabb beslutsgång och handläggning och samtidigt svara för långsiktigheten i den fysiska planeringen.

Fokusering

- Utveckling av kommunens IT-stöd.
- Framtagande av handlingsprogram mot barnfattigdom.
- Arbeta fram riktlinjer för sociala investeringar.
- Revidering av hållbarhetspolicyn
- Revidering av styrdokument för upphandling i syfte att medverka till goda arbetsvillkor hos kommunens externa leverantörer och säkerställa en systematisk uppföljning som förhindrar svartarbete och ekonomisk brottslighet, exempelvis genom ”Vita jobb”-modellen.

Inriktningsmål

22. God service, enkelhet och korta handläggningstider präglar kommunens kontakter med företag och medborgare.

23. Uppsala kommun ger förutsättningar för en god hälsa för hela befolkningen.

Ledar- och medarbetarskap

För att långsiktigt säkra välfärdens kärnverksamheter måste rätt kompetens attraheras av kommunen som arbetsgivare. Medarbetares och ledares kompetens är nyckelfaktorer för att nå uppställda mål och god kvalitet på servicen till kommuninvånarna. Medarbetarskap i Uppsala kommun innebär hög kompetens för uppdraget, ansvarstagande och ett professionellt förhållningssätt. Demokrati, rättsäkerhet och likabehandling är ledord i mötet med kommuninvånarna.

Fokusering

- Utgångspunkt är heltid som norm för tillsvidareanställda, antalet visstids- och timanställningar ska minska och delade turer undvikas.
- Lönekartläggning ska genomföras inklusive analys och beslutsunderlag för kommande satsningar på lågavlönade, kvinnodominerade yrkesgrupper.
- Uppsala kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare.

Inriktningsmål

24. Heltid ska vara en rättighet och deltid en möjlighet för kommunens medarbetare.

25. Uppsala kommun erbjuder attraktiva möjligheter och villkor som står sig väl i konkurrensen, jämfört med andra arbetsgivare.

26. Medarbetare har förutsättningar att nå överenskommen prestation och engagera sig aktivt i verksamhetens utveckling. Utvecklingsvägar är kända och kommunicerade.

Näringsliv och företagande

Uppsala kommun ska driva en aktiv näringslivspolitik för ett hållbart näringsliv och vara en ledande näringslivskommun med ett gott företagsklimat. Samarbetet mellan universiteten, Akademiska sjukhuset, kommunen och näringslivet ska utvecklas. Det forskningsnära företagandet ska växa. Uppsala ska vara attraktivt för nyetableringar.

Fokusering

- Uppsala ska positionera sig som den fjärde storstaden genom ett aktivt varumärkesarbete.
- Kommunen har en koordinerande och pådrivande roll i förstärkningen av utvalda fokusbranscher. Dessa utgörs av Life-science/hälsa, informations- och kommunikationsteknologi (ICT) samt miljö- och energiteknik (Cleantech).
- Fortsatt utveckling av kommunens företagsservice.
- Ökad satsning på etablering av nya företag.

Inriktningsmål

27. Uppsala kommun är attraktiv för nyetableringar och företag.

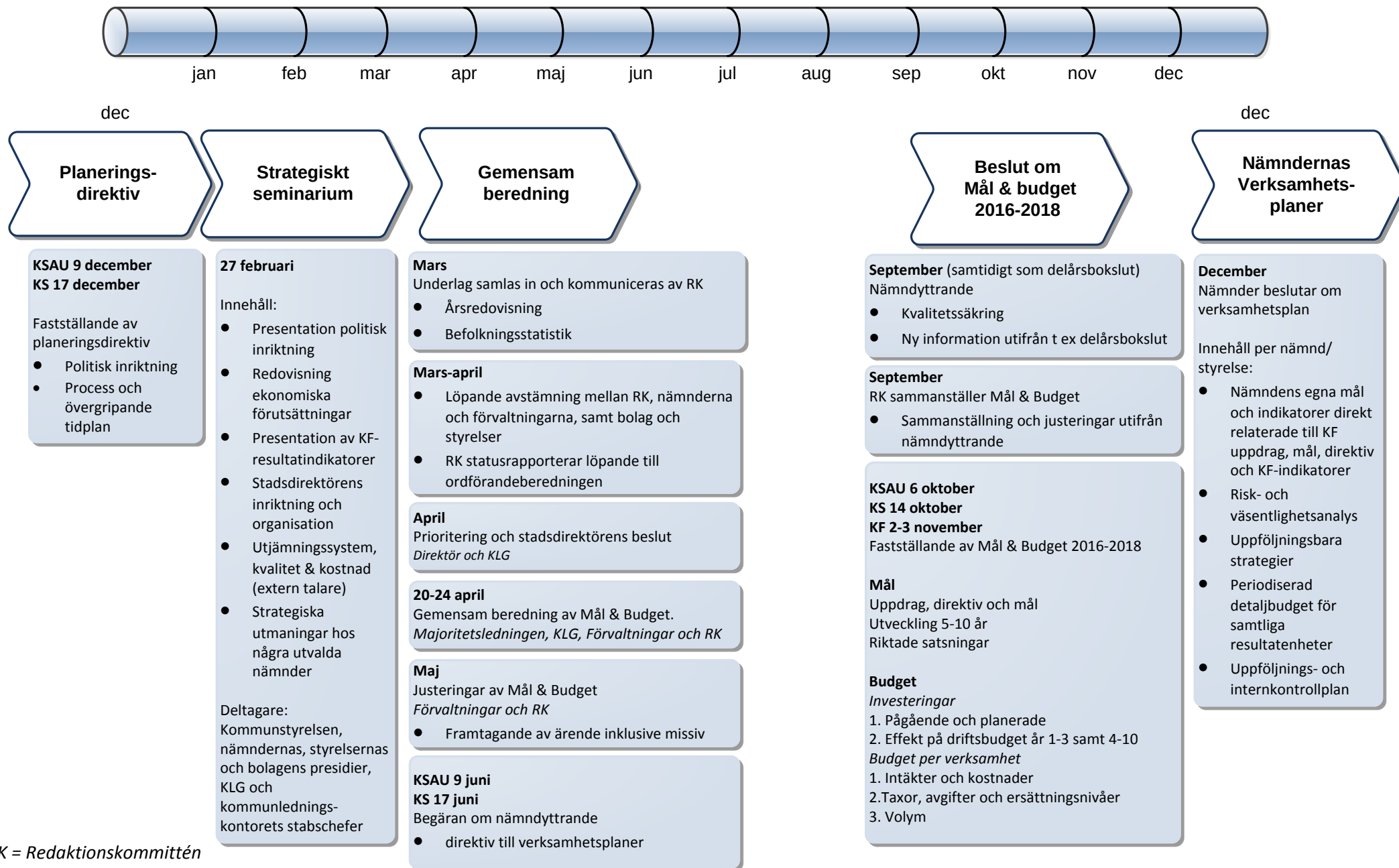
Jämställdhet

Jämställdhet mellan kvinnor och män är en grundläggande rättighet i ett demokratiskt samhälle. Jämställdhet handlar om att kvinnor och män ska ha lika rättigheter, möjligheter och skyldigheter på livets alla områden. Människor ska kunna utvecklas utifrån sina egna förhoppningar och önskemål och inte styras av stereotypa föreställningar om kön.

Fokusering

- All kommunal verksamhet ska arbeta med jämställdhetsintegrering.
- En jämställdhetsbudget ska tas fram i samband med Mål och Budget.
- Arbete med att ta fram könsuppdelad statistik för kommunens verksamheter.
- Genuspedagogik ska tillämpas för att ge alla elever möjligheter att utvecklas oavsett kön, sexuell läggning eller könsidentitet.

Övergripande tid- och processplan Mål & budget

RK = Redaktionskommittén

KLG = Kommunledningsgruppen

~

Mål & budget 2016-2018, struktur

1. Vision
2. Politisk plattform
3. Utvecklingsförutsättningar
4. Ekonomiska förutsättningar
- 5.1 *Stadsbyggnad (inkl gemensam budget)*
 - 5.1.1 GSN
 - 5.1.2 PBN
 - 5.1.3 MHN
- 5.2 *Pedagogisk verksamhet (inkl gemensam budget)*
 - 5.2.1 UBN
- 5.3 *Vård och omsorg (inkl gemensam budget)*
 - 5.3.1 ÄLN
 - 5.3.2 OMN
 - 5.3.3 SCN
- 5.4 *Arbete och integration (inkl gemensam budget)*
 - 5.4.1 AMN
- 5.5 *Kultur, idrott och fritid (inkl gemensam budget)*
 - 5.5.1 KTN
 - 5.5.2 IFN
- 5.6 *Ledar- och medarbetarskap*
- 5.7 *Gemensamma verksamhetsområden (inkl gemensam budget)*
 - 5.7.1 KSN
 - 5.7.2 RÄN
 - 5.7.3 ÖFN
 - 5.7.4 NGN
 - 5.7.5 VLN
6. Investeringar
7. Direktiv till bolag och styrelser (inkl investeringar)
8. Styrning, ansvar och uppföljning
9. Styrdokument
10. Bilagor, ekonomi

Nämndstruktur

Mål

- Uppdrag, direktiv
- Utveckling 5-10 år
- Riktade satsningar
- Resultatindikatorer

Budget

- Investeringar
- Pågående och planerade år 1-3, 4-9
- Effekt driftsbudget år 1-3, 4-9
- Budget per verksamhet
- Intäkter och kostnader
- Taxor, avgifter och ersättningsnivåer
- Volym

Planeringsdirektiv för Mål & budget 2016-2018

Förslag till beslut

Nya moderaterna, Folkpartiet liberalerna, Centerpartiet och Kristdemokraterna föreslår att Kommunstyrelsen för egen del beslutar

att fastställa politisk inriktning för Mål & budget 2016-2018 enligt bilaga 1

Föredragning

Nya moderaterna, Folkpartiet liberalerna, Centerpartiet och Kristdemokraterna konstaterar att den nytillträdde majoriteten förändrar budgetstrukturen och budgetprocessen. Att fullfölja intentionerna i enlighet med den nya nämndorganisationen stöds av Nya moderaterna, Folkpartiet liberalerna, Centerpartiet och Kristdemokraterna. Att införa en ekonomisk planering med kortare planeringsperspektiv kan ifrågasättas, men i det här läget, då Uppsala kommun har en mycket stark ekonomi ser Allianspartierna inte att den kortade planeringshorisonten kan innebära några försämrade möjligheter för en god och långsiktig ekonomisk planering.

De inriktningsmål med fokusområden som Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet föreslår är emellertid inte tillräckligt fokuserade för att åstadkomma en effektiv styrning av framtida budgetprocess. Allianspartierna delar inte heller S, MP och Vs syn på hur Uppsala bör utvecklas framöver, varför Allianspartierna presenterar egna inriktningsmål för Mål och budget 2016-2018.

Allianspartierna ser en stor brist i att den nytillträdde vänstermajoriteten inte fastställer de ekonomiska förutsättningarna för kommande budgetperiod redan i det här skedet. Att i ett tidigt skede fastslå hur det ekonomiska utrymmet ser ut stärker den ekonomiska planeringens möjligheter och fungerar som ett viktigt verktyg. Att Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet vill avvakta är förståeligt med anledning av rådande regeringskris.

Mål och budget 2016-2018

Detta är den politiska inriktningen för framtagandet av IVE 2015-2018.

Inriktningsdokumentet har till syfte att peka ut ett antal områden där utveckling behövs för att Uppsala kommun bättre ska leva upp till medborgarnas krav och förväntningar.

Ekonomi

Utvecklingen av Uppsala kommuns verksamheter bygger på en långsiktigt hållbar ekonomi. Uppsala kommun har under ett antal år haft en god ekonomisk utveckling. Ett antal faktorer skärper ändå kraven på effektivitet i organisationen. Kostnadskontroll är prioriterat samtidigt som investeringar i välfärden genomförs. Välfärdens kärnverksamheter är fortsatt prioriterade.

Inriktning

- Kostnaderna för Uppsala kommuns verksamheter ska inte öka snabbare än utvecklingen av skatter och andra intäkter
- Kostnaderna i Uppsala kommuns verksamheter ska inte vara högre än genomsnittet inom SKL
- Osund kostnadsutveckling isoleras och åtgärdas
- Budgetram och verksamhetsmål hänger tydligt samman
- De ekonomiska medlen och ansvaret för dessa finns på verksamhetsnivå
- Alla delar av organisationen arbetar aktivt med relevanta nyckeltal som en del av sin styrning
- Utanförskap bryts genom arbetslinjen och aktiva åtgärder såsom utbildning och praktik

Pedagogisk verksamhet

Att förmedla kunskap är de pedagogiska verksamheternas viktigaste uppgift. Skollagen är tydlig när det gäller förhållandet mellan stat och kommun, beslutsfattare och profession. Uppsala fortsätter arbetet med att målstyra de pedagogiska verksamheterna, stödja skolans olika aktörer samt tydliggöra de olika alternativen för elever och föräldrar. Kunskap, valfrihet och trygghet för alla i de olika skolformerna är de övergripande målen. Varje elev som är i behov av extra stöd ska få rätt stöd i tid.

Inriktning

- Förskolans och skolans styrning är renodlad och tydlig
- Rektorer och förskolechefer har omfattande befogenheter och tar stort ansvar för sin verksamhets resultat
- Lärarna i Uppsala ägnar sig i högre grad åt undervisning
- Lärarnas löner speglar pedagogisk skicklighet och erfarenhet
- Lärarnas löner ska höjas bland annat samtidigt som lönespridningen ökar
- Barn och unga garanteras en trygg och kunskapsorienterad skolmiljö oavsett huvudman

Vård och omsorg

Uppsalaborna har olika behov och önskemål. De välfärdstjänster som erbjuds i kommunen ska anpassas efter detta. Mångfald och valfrihet är en förutsättning för välfärdstjänster av hög kvalitet. Samtidigt måste ersättningar och uppföljning av vård och omsorg fortsätta att utvecklas för att trygghet och kvaliteten ska garanteras och alternativen tydliggöras.

Inriktning

- LOV (lagen om valfrihetssystem) införs på fler områden inom vård och omsorg, exempelvis LSS-boenden
- Informationen till Uppsalaborna om de olika alternativ som finns är tydligare och mer lättillgänglig
- Utförarna inom vård och omsorg har långsiktiga perspektiv på sin verksamhet
- Uppsalaborna ska ha en trygg och tillgänglig vård och omsorg som håller hög kvalitet
- Välfärdstjänsterna kvalitetssäkras och följs upp löpande

Stads- och landsbygdsutveckling

Uppsala kommun växer med flera tusen invånare per år. Det ställer krav på en stadsmiljö som balanserar byggnation och rekreation på ett långsiktigt hållbart sätt. Det ställer också krav på god integration mellan stad och landsbygd genom utveckling av kransorter och goda kommunikationer däremellan. Den kommunala organisationen stödjer en snabb tillväxt som präglas av mångfald, konkurrens och modernitet.

Inriktning

- Antalet bostäder i Uppsala ökar till minst 3000 bostäder per år
- Uppsalas stadskärna är attraktiv
- Uppsalas grönområden håller hög kvalitet och finns nära Uppsalaborna
- Stad och kransorter är väl integrerade genom goda kommunikationer
- Uppsalas kransorter är attraktiva

Näringsliv och företagande

Företagande är grunden för nya jobb och en tillväxt som kan säkra välfärden. Uppsala ska vara en attraktiv kommun som präglas av god service och samarbete för ett blomstrande näringsliv. Uppsala som universitetsstad erbjuder unika möjligheter för samverkan mellan forskning, innovation och näringsliv. Uppsala behöver bli ännu bättre på att omsätta kunskap till jobb, export och tillväxt. Uppsala ska befästa positionen som Skandinavians ledande life science-kluster.

Inriktning

- Uppsala kommun är attraktivt för nyetableringar av företag
- Bra service, enkelhet och korta handläggningstider präglar kommunens kontakter med företagen
- Uppsala har god tillgång till modern och välutvecklad IT-infrastruktur
- Uppsala har välfungerande kommunikationer och infrastruktur

Medarbetare

Uppsala kommun är en stor arbetsgivare och en oumbärlig aktör när det kommer till att säkra Uppsalabornas tillgång till en välfärd av hög kvalitet. För att långsiktigt kunna säkra välfärdens kärnverksamheter måste rätt kompetens attraheras av Uppsala som helhet och av kommunen som arbetsgivare eller beställare av tjänster.

Inriktning

- Uppsala kommuns medarbetare känner att ansvar och befogenheter går hand i hand
- Lönespridningen bland medarbetarna har ökat
- Uppsala kommun erbjuder attraktiva anställningar. Kompetensutveckling, möjlighet till heltid samt avveckling av delade turer är en del av detta

Miljö och klimat

Uppsala har blivit utsedd till årets klimatstad 2013. Det ambitiösa miljö- och klimatarbetet i samarbete andra aktörer fortsätter och tar stora steg framåt. Under 2014 antogs en ny upphandlingspolicy som stödjer en långsiktigt hållbar utveckling för människor och natur både i Uppsala och i omvärlden. Policyn stödjer både de ekonomiska perspektiven och de miljö- och klimatmässiga, vilket är karakteristiskt för arbetet i Uppsala kommun.

Inriktning

- Uppsalaborna lever hälsosamt
- För uppsalaborna är det enkelt att välja miljö- och klimatsmarta lösningar
- Uppsalas miljö- och klimatarbete är resultatitriktat
- Uppsala kommun står som förebild för andra aktörers miljö- och klimatarbete

Kultur och idrott och fritid

Uppsalaborna har tillgång till ett rikt kulturliv och stora idrottsevenemang. Under senare år har stora satsningar gjorts både på bredd- och ungdomsidrott samt elitidrott. Nuvarande anläggningar ska tillgängliggöras samtidigt som satsningar på fler idrottshallar behövs för att möta ett ökande behov. Kulturen är en viktig del av Uppsalas identitet. Uppsalas idrottsanläggningar och kulturarenor är lättillgängliga och välkända.

Inriktning

- Uppsalas kulturevenemang bidrar till att stärka besöksnäringen
- Uppsalaborna har goda möjligheter till ett rikt fritidsliv
- Uppsalaborna har mycket god tillgång till motions- och idrottsanläggningar
- I Uppsala prioriteras biblioteksverksamhet och väletablerade kulturinstitutioner

**Förstudie arkitekturpolitik
KSN-2014-0630****Förslag till beslut**

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

att godkänna förstudien, samt

att ge kommunstyrelsen i uppdrag att senast 2016 återkomma till kommunfullmäktige med förslag till en arkitekturpolitik för Uppsala.

Reservationer

Fredrik Ahlstedt, Marta Obminska, Mats Gyllander (alla M), Mohamad Hassan (FP), Stefan Hanna (C) och Jonas Segersam (KD) reserverar sig till förmån för *att kommunfullmäktige ska ge kommunstyrelsen i uppdrag att återkomma till kommunfullmäktige med förslag till en arkitekturpolitik/policy för Uppsala kommun inom ramen för ÖP med fastställande 2016.*

Simon Alm (SD) avger särskilt yttrande enligt.

Uppsala den 17 december 2014

På kommunstyrelsens vägnar

Marlene Burwick/Per Davidsson

I avgörandet deltagande:

Marlene Burwick (S), Caroline Andersson (S), Ulrik Wärnsberg (S), Rahima Ortac (S), Gustav Lantz (S), Rickard Malmström (MP), Linda Eskilsson (MP), Ilona Szatmari Waldau (V), Fredrik Ahlstedt (M) Marta Obminska (M), Mats Gyllander (M), Mohamad Hassan (FP), Stefan Hanna (C), Jonas Segersam (KD) och Simon Alm (SD).

Dessutom närvarande:

Eva Christiernin (S), Johan Lundqvist (MP), Hanna Viktoria Mörck (V), Daniel Rogozinski (V), Louise Landerholm Bill (M), Anna Manell (FP) och Anne Lennartsson (C).

Ärendet

Plan- och byggnadsnämnden har 10 april 2014 (**bilaga**) till kommunfullmäktige överlämnat en förstudie kring en sammanhållen arkitekturpolitik i enlighet med uppdrag givet 24 september 2012 (§ 192). Uppdraget gavs med anledning av motion från Erik Pelling m fl (alla S) och Johan Lundqvist m fl (alla MP).

Föredragning

Det höga tillväxttryck som idag riktas mot flera av landets ledande tillväxtregioner jämförs allt oftare med den situation med bostadsbrist som rådde på 1950- och 1960-talet och som resulterade i miljonprogrammets byggande. Jämförelsen är kanske inte helt rättvis men utvecklingen i landets tillväxtregioner kommer att ställa stora krav på dialog och debatt om städernas bebyggelseutveckling där människan och stadslivet alltmer kommer att vara i fokus. Detta gäller såväl planering och formgivning av byggnader som av offentliga miljöer och stadsrum.

I Uppsalas ambition att kraftig expandera, bygga staden inåt och samtidigt vara en attraktiv stad ligger därför en stor framtida utmaning ur alla hållbarhetsaspekter. Den översiktsplan som nu tas fram kommer att hantera de stora systemfrågorna, utbyggnadsriktningar, tyngdpunkter mm. Som ytterligare stöd i arbetet med den kvalitativa stadsutvecklingen i bland annat program- och planarbeten, bygglov, markanvisningar mm, behövs ett kompletterande styrdokument, arbetsnamnet kan vara *Arkitektur Uppsala*.

Att ta fram en arkitekturpolicy är en arbetsintensiv process och den är minst lika viktig som själva dokumentet. Arbetet ska vara en fristående process men dokumentet bör spegla eller fördjupa översiktsplanens intentioner. Det är viktigt att snabbt hitta en nivå för arbetet/ambitionen, en gemensam målbild – i annat fall kan arbetet blir hur omfattande som helst.

En arkitekturpolicy ger alla aktörer en gemensam plattform och riktlinjer för en viljeinriktning. Men den måste innehålla ett visst mått av flexibilitet. Den får inte bli styrande i detaljer för då påverkas kreativiteten negativt. I stället bör den framför allt fokusera på de processer som leder fram till ett långsiktigt och hållbart byggande eller anläggande av hus och miljöer.

Under 2015 kommer arbetet med översiktsplanen att vara i fokus. Förslagsvis kan därför arbetet med utvecklingen av Arkitektur Uppsala inledas 2015 med att ta fram en projektplan där organisation, vägvalsfrågor, ambitionsnivå och ekonomi läggs fast. Vidare tas fram underlag och görs andra förberedelser för ett efterföljande *Uppsalas arkitekturår* med konferenser, debatt, medborgardialog, fortsatta möten, stadsvandringar med mera. Arkitekturåret kan avslutas med att kommunfullmäktige antar ett styrdokument som sammanfattar arkitekturpolitiken Uppsala.

Processen *Arkitektur Uppsala* stannar inte med detta utan har då funnit ett kontinuerligt, brett forum för fortsatt uppföljning, debatt och diskussion som ständigt leder till ett attraktivare Uppsala med människorna i fokus. Arbetet med *Arkitektur Uppsala* kan också manifesteras med en *bomässa* – något som ger staden en ta plats i den nationella arkitektur- och stadsbyggnadsdebatten med många besökande under flera år.

Ekonomiska konsekvenser

Arbetet beräknas kosta 1-2 mkr första året och 3-4 Mkr för ett efterföljande arkitekturår. Första årets arbete ryms inom given ram. Ambitionsnivån för genomförande av programmet som helhet prövas i samband med budget för 2016.

Särskilt yttrande (SD)

Sverigedemokraterna hade hoppats på lite mer modesta kostnader för detta. Sverigedemokraterna har en förhoppning om att detta mynnar ut i att den klassiska arkitekturen lyfts fram.

Simon Alm (SD)

Handläggare
Dan ThunmanDatum
2014-04-10Diarienummer
SBK 2012-030110

UPPSALA KOMMUNSTYRELSE	
Ink. 2014 -04- 29	
Diarienumr. KSN - 2014 - 0630	
43	Aktbil. 7

Kommunfullmäktige

Uppdrag: förstudie kring arkitekturpolitik**Dnr: KSN-2011-0525****Ärendet**

Kommunfullmäktige i Uppsala beslutade 24 september 2012 att uppdra till plan- och byggnadsnämnden att i samråd med gatu- och samhällsmiljönämnden genomföra en förstudie för en sammanhållen arkitekturpolitik.

Förstudien, som genomfördes 2013, har visat på flera möjligheter och en rad positiva effekter som en utvecklad arkitekturpolitik kan få för Uppsala. Det gäller såväl den kunskapsprocess som arbetet förutsätter, som det färdiga dokumentet – en arkitekturpolicy. Tillsammans kan de skapa förutsättningar för mer kvalitativa planeringsprocesser, sätta mer fokus på arkitekturen och bidra till ett intressantare stadsliv. Allt detta är viktiga förutsättningar för Uppsalas ambition att kraftigt expandera, bygga staden inåt och samtidigt vara en attraktiv stad att bo i.

Plan- och byggnadsnämnden översänder härmed förstudien i enlighet givet uppdrag

Beträffande redovisning av förslaget hänvisas till bilagda handling:

Förstudie – Arkitektur Uppsala

Liv Hahne
OrdförandeSara Östberg
Nämndsekreterare

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

2014-04-10

1

Plats och tid	Stationsgatan 12, lokal Bergius kl. 17.30 -19.25		
Beslutande	Liv Hahne	ordförande	(M)
	Monica Östman	v ordförande	(S)
	Rolf Kroon	ledamot jäv § 189	(M)
	Carolina Bringborn Anadol	ledamot	(M)
	Curt Malmenstedt	ledamot jäv §§ 139, (C) 140, 169	
	Ingemar Virsén	ledamot	(KD)
	Kia Solid	-"	(S)
	Susanne Engström	-"	(MP)
	Kjell Haglund	-"	(V)
Närvarande ersättare	Madeleine Andersson	tjg ersättare	(M)
	Markus Lagerquist	tjg ersättare	(M)
		§§"139,140,169,189	
	Peter Burman	tjg ersättare	(S)
	Helena Olsson	ersättare	(S)
Övriga deltagare	Åsa Nilsson Bjervner, t.f. direktör, Ulla-Britt Wickström, planeringschef, Owe Gustafsson, Brita Christiansen, Anneli Sundin, Marie-Louise Elfström, Anna Hellgren, planarkitekter. Dan Thunman planerare/utredare. Tjänstemännen deltar som föredragande i respektive ärende.		

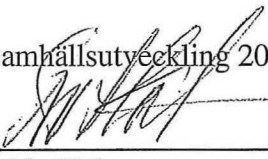
Utses att justera Kjell Haglund

Justerings
plats och tid

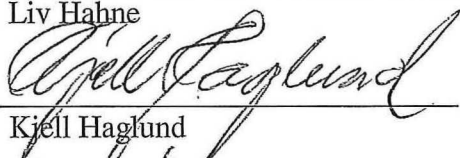
Kontoret för samhällsutveckling 2014-04-22

Paragrafer:128-192

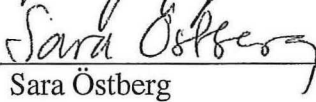
Ordförande

Liv Hahne

Justerare

Kjell Haglund

Sekreterare

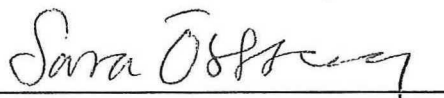

Sara Östberg

ANSLAG / BEVIS

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag

Organ	Plan- och byggnadsnämnden		
Sammanträdesdatum	2014-04-10		
Datum för anslags uppsättande	2014-04-23	Datum för anslags nedtagande	2014-05-15
Förvaringsplats för protokollet	Kontoret för samhällsutveckling, Stationsgatan 12		

Underskrift

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum

2014-04-10

Sida

16

§ 141

Diariennr: 2012-030110

Arkitektur Uppsala – förstudie**Beslut**

Plan- och byggnadsnämnden godkänner förstudie, Arkitektur Uppsala och beslutar att skicka förstudien vidare till kommunfullmäktige.

Sammanfattning

Kommunfullmäktige i Uppsala beslutade 24 september 2012 att uppdra till plan- och byggnadsnämnden att i samråd med gatu- och samhällsmiljönämnden genomföra en förstudie för en sammanhållen arkitekturpolitik.

Förstudien har visat på flera möjligheter och en rad positiva effekter som en utvecklad arkitekturpolitik kan få för Uppsala. Det gäller såväl den kunskapsprocess som arbetet förutsätter, som det färdiga dokumentet – en arkitekturpolicy. Tillsammans kan de skapa förutsättningar för mer kvalitativa planeringsprocesser, sätta mer fokus på arkitekturen och bidra till ett intressantare stadsliv. Allt detta är viktiga förutsättningar för Uppsalas ambition att kraftigt expandera, bygga staden inåt och samtidigt vara en attraktiv stad att bo i.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse

Förstudien Arkitektur Uppsala

Beslutsgång

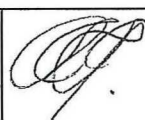
Ordföranden föreslår att förstudien Arkitektur Uppsala godkänns och skickas vidare till kommunfullmäktige.

Expedieras till

Kommunfullmäktige

Akten

Justerandens sign

Utdragsbestyrkande

ARKITEKTUR UPPSALA

Förstudie

Dnr: 2012-30110

Projektgrupp: Ingrid Anderbjörk, Ingemar Carlsson, Helena Espmark, Torsten Livion, Rein Martinsson, Dan Thunman (projektledare) och Ulla-Britt Wickström.

Red: Dan Thunman

Foto: Torsten Livion och Dan Thunman där inte annat anges.

Uppsala 2014

Innehåll

SAMMANFATTNING

INLEDNING

Bakgrund, syfte och mål

5

Några definitioner

7

Arkitekturpolitik och arkitekturpolicy

Arkitektonisk kvalitet

ERFARENHETER OCH FORTSÄTTNING

Möjligheter

8

Vägval

10

Översiktsplan

Hållbarhetsfrågor

Aktualitet och uppföljning

Geografisk avgränsning

**Förslag till organisation och genomförande - En uppskattning
av tid och kostnader för att ta fram en arkitekturpolicy**

12

Slutsats

13

Källor och litteratur

Seminarier, studiebesök och möten

Arkitektur Uppsala

En förstudie

SAMMANFATTNING

Alla kommuner har en arkitekturpolitik, omedvetet eller inte. Det vill säga processer som leder till byggande av hus eller miljöer. Men få kommuner har en nedskreven och antagen arkitekturpolicy med genomtänkta och kvalitetssäkrade processer. Det står emellertid klart att när större städer sätter fokus på dessa frågor så kliver de fram och tar plats i arkitektur- och stadsbyggnadsdebatten samtidigt som medvetenheten och stoltheten över vad som görs tycks öka hos medborgarna. Ny och spännande arkitektur berikar städerna och ses ofta som en viktig del av stadens marknadsföring.

God arkitektur och stadsplanering betraktas inte bara som medel för att öka stadens attraktionskraft utan även som medel för att skapa värden och tillväxt som led i en hållbar stadsutveckling. En aktiv arkitekturpolitik och ett tydligt arkitekturprogram (policy) har varit framgångsfaktorer.

Kommunfullmäktige i Uppsala beslutade 2012-09-24 att uppdra till plan- och byggnadsnämnden (PBN) att i samråd med gatu- och samhällsmiljönämnden (GSN) genomföra en förstudie för en sammanhållen arkitekturpolitik med avrapportering senast 2013. Förstudien ska redovisa vilka möjligheter en arkitekturpolitik, policy ger och vilka vägval som skulle behöva göras. Dessutom ska en uppskattning göras för tid och kostnader. För att belysa dessa frågor har förstudiens omvärldsspaning framför allt fokuserat på städerna/kommunerna Köpenhamn, Stockholm och Malmö och deras arkitekturprogram.

Resultatet av dessa studier har visat på en rad likheter mellan städerna/kommunerna som speglar dagens synsätt och värderingar. Det gäller framför allt deras prioriteringar av frågor som gäller stadsliv och stadsrum. Men även betoningen av den mångfunktionella staden präglad av mångfald samt goda lösningar som gäller energihushållning och resurshushållning är tydlig. Stadsdelsutveckling med utgångspunkt från sociala förutsättningar, medborgardialog, arkitekt- och markanvisningstävlingar och utveckling av kulturvärden är andra väl beskrivna områden. Men det har även framkommit en rad särdrag från de olika städerna/kommunerna som också är intressanta att lära av och studera vidare.

Om vi relaterar dessa områden eller aspekter till situationen i Uppsala kan vi konstatera att kommunen redan arbetar med många av dessa. Men flera av dem kan utvecklas ytterligare, samordnas, förankras och få stort utrymme i en arkitekturpolicy för Uppsala. Resultatet av denna beror på vilken ambition kommunen väljer att ha med sin arkitekturpolitik. Där finns stora utvecklingsmöjligheter och där sätter politiken själv gränserna inför framtiden.

Förstudien redovisar även förslag till organisation, tidplan samt några strategiska vägval som Uppsala kommun behöver göra för att få ut så mycket som möjligt av dialogen, dokumentet och hela processen.

Erfarenheter och förslag

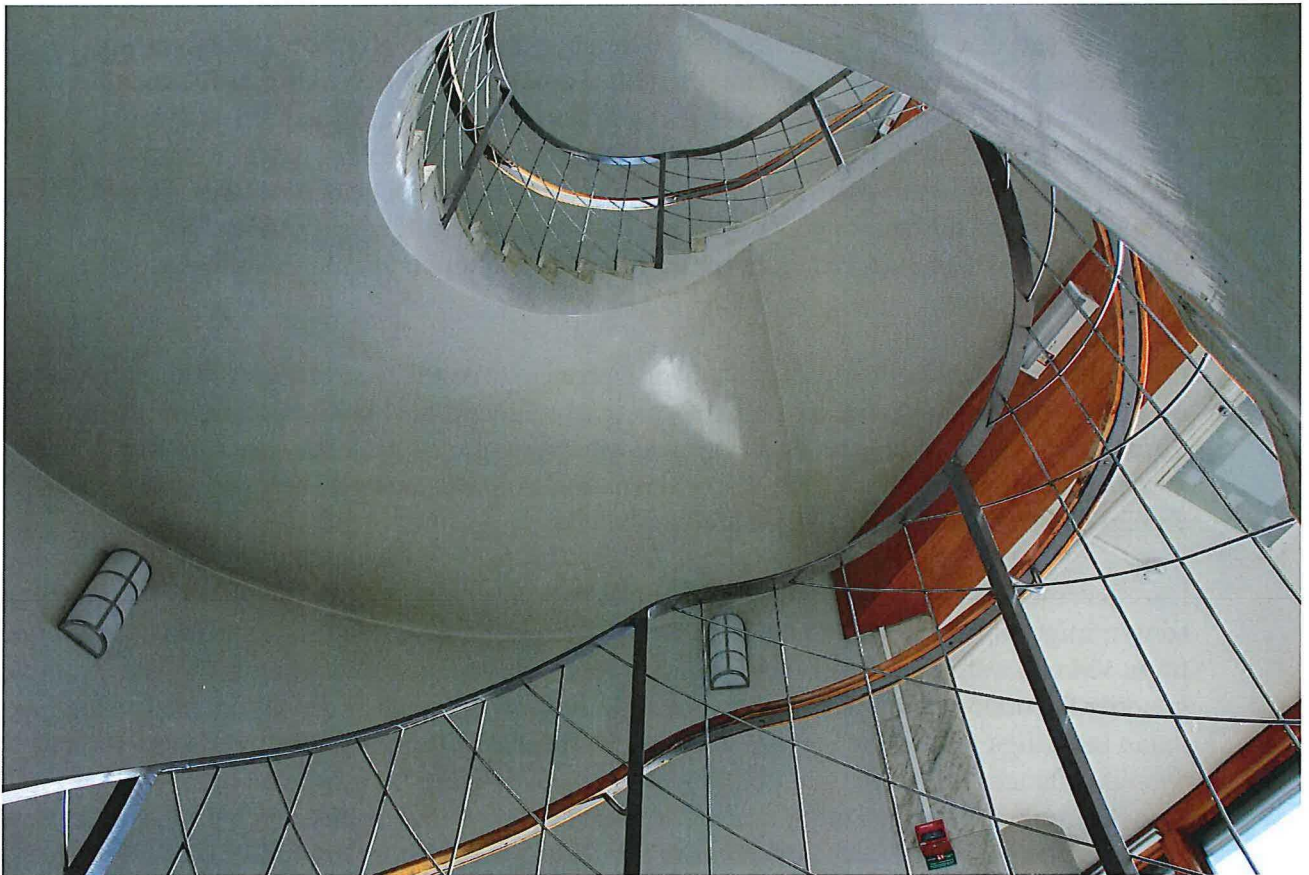
En arkitekturpolicy för Uppsala ska vara översiktlig men ge alla aktörer (kommunen, byggherrar, arkitektkontor med flera) en gemensam plattform och riktlinjer för en viljeinriktning för såväl staden som helhet och för stadens olika delar. Den ska vara verkningsfull och samtidigt uppmuntrande. Den blir på så vis en bra deklaration av kommunens ambitioner och sätter fokus på (och synar) kommunens processer. Den visar hur man går från ord till handling, det vill säga hur idéerna verkligen ger effekt. En arkitekturpolicy kan även redogöra för kommunala tillämpningar av riksintressen i den fysiska planeringen.

För att ta fram en arkitekturpolicy behöver Uppsala kommun en säker och tydlig organisation med en styrgrupp bestående av politiker, en referensgrupp med bred representation från samhällets olika aktörer samt en kommunal arbetsgrupp med projektledare som håller i hela processen. En projektplan lägger fast arbetets organisation, ekonomi och genomförande. Troligtvis behöver ett visst projektstöd upphandlas.

Därefter inleds arbetet med en bred dialog eller kunskapsinhämtande med så öppna processer som möjligt, vilken bör pågå i cirka ett år. Under denna tid tas även själva policydokumentet fram, vilket därefter ska processas politiskt innan det kan antas av kommunfullmäktige. Nya metoder för dialogen måste utvecklas men för att hinna allt i tid är det viktigt att använda redan befintliga nätverk och forum. Den geografiska avgränsningen bör överensstämma med översiktsplanens ungefärliga utbredning av stadsväven 2030. Arbetet med att ta fram en arkitekturpolicy kan ligga inom ramen för arbetet med översiktsplanering men kan även vara en fristående process. Själva dokumentet, arkitekturpolicyn, bör med fördel vara fristående från översiktsplanen.

Kommunen ska tidigt i processen bestämma hur man går vidare när policyn är antagen. Det handlar om att skapa förutsättningar (en arena) för aktualitet, uppföljning och information till medborgarna. Denna ambition gäller inte bara resultatet av själva dokumentet och det fysiska och sociala avtryck som den ger utan även resultatet av hela processen kring arkitekturpolitiken och den fortsatta fokuseringen på en långsiktigt hållbar stadsplanering. Informationen kring alla planerade och pågående bebyggelseprojekt ska vara så tydlig att alla som vill enkelt ska få veta vad som planeras och vad som pågår i staden. Och kopplingen till arkitekturpolicyn ska hela tiden vara uppenbar.

I Uppsalas ambition att kraftigt expandera, bygga staden inåt och samtidigt vara en attraktiv stad att bo i, ligger en stor framtida utmaning ur alla hållbarhetsaspekter. En väl förankrad process kring en arkitekturpolicy blir ett stort stöd i denna utveckling. Här skapas ett brett samhällsforum för dialog, debatt och kunskap. Då bostadsbyggandet är en nyckelfaktor kan denna process även manifesteras med en bomässa, något som ofta ger staden stor uppmärksamhet och gott rykte. Och som ett led i denna ambition kan en mer sammanhållen arkitekturpolitik och en arkitekturpolicy betraktas som en förutsättning för utvecklingen av Uppsala som den attraktiva, rättvisa och långsiktigt hållbara staden.

Trapphus i Uppsala stadshus. Arkitekt: Erik och Tore Ahlsén

INLEDNING

Bakgrund, syfte och mål

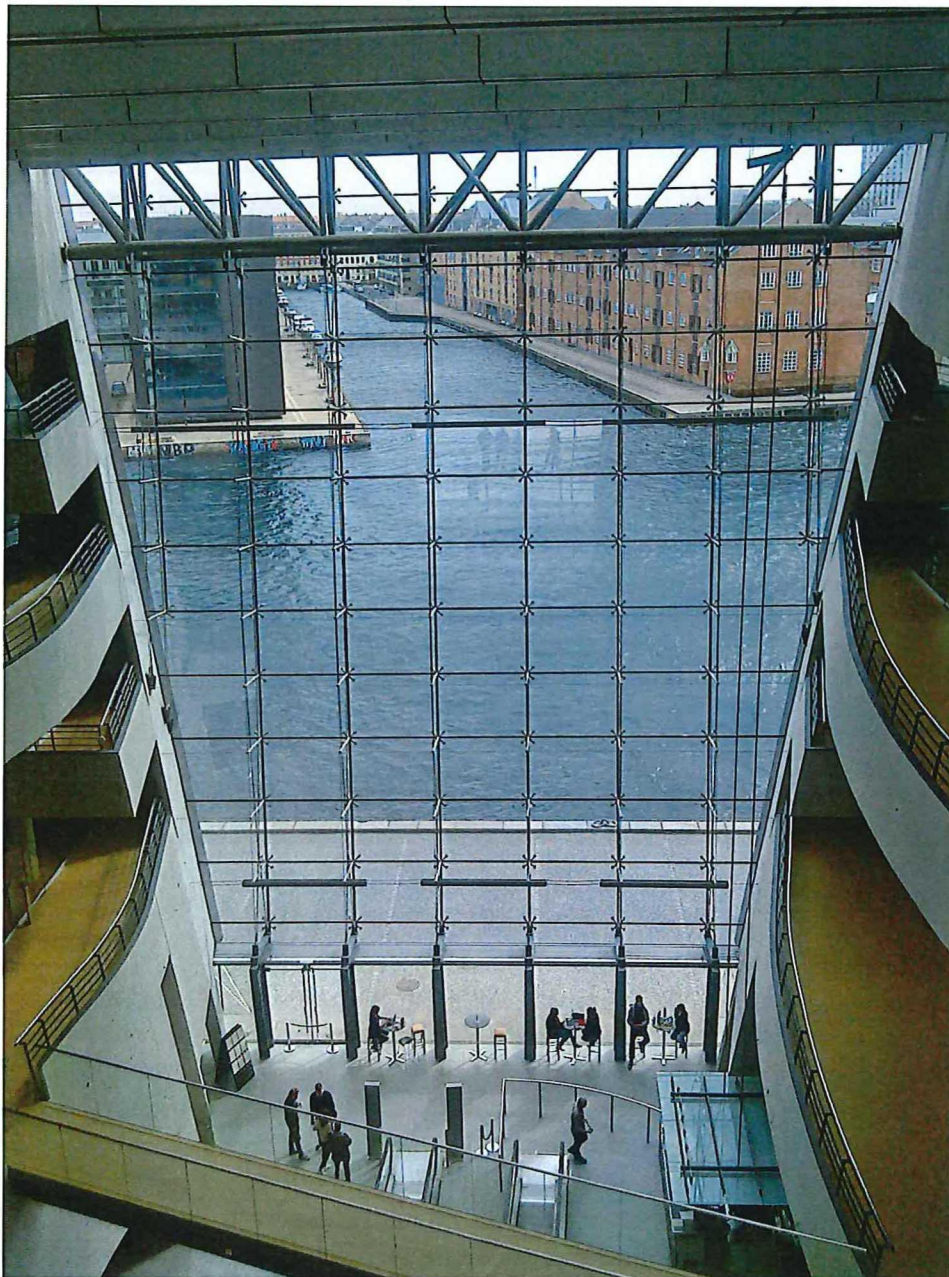
Allt flera större städer fokuserar på god arkitektur för att öka stadens attraktionskraft samt skapa värden och tillväxt som led i en hållbar utveckling. Ofta ses detta intresse som en följd av en ökad konkurrens mellan städerna samtidigt som man vill lyfta fram det unika med sin stad och inte vara "som alla andra". Däri ligger en stor utmaning, en utmaning som ofta förutsätter hög kompetens i hela processen från medborgardialog fram till det färdiga resultatet. Köpenhamn och Malmö lyfts ofta fram som städer som på ett framgångsrikt sätt arbetat med arkitekturpolitiken i fokus.

I en motion till Uppsala kommunfullmäktige föreslås att en sammanhållen arkitekturpolitik (arkitekturpolicy) ska utarbetas med mål och riktlinjer för Uppsalas stadsutveckling och att arbetet ska ske i brett samråd med kommuninvånarna. Här betonas att Uppsala ska fortsätta utvecklas på ett attraktivt sätt och möjliggöra för flera att leva urbant, modernt och hållbart. Köpenhamns koncept för arkitekturpolitik lyfts fram som föredömligt. Med utgångspunkt från detta betonas vikten av arkitekttävlingar, uppföljning av stadsbyggnadsprojekt och utvecklade former för medborgardialog i tidiga skeden. Dessutom efterlyses tydligare riktlinjer för ett hållbart byggande och energieffektiva lösningar.

Kommunstyrelsen ser en arkitekturpolitik för Uppsala i ett vidare perspektiv där det gäller att uppfylla krav som redan finns i gällande styrdokument, bland annat med koppling till översiktsplanen. Men KS konstaterar samtidigt att det är ett omfattande arbete att ta fram ett sådant dokument samtidigt som det är svårt att fastställa framgångsfaktorerna.

Därför beslutade KF 2012-09-24 att uppdra till plan- och byggnadsnämnden (PBN) att i samråd med gatu- och samhällsmiljönämnden (GSN) genomföra en förstudie för avrapportering senast 2013. Förstudien ska även finnas med som ett underlag inför samlade överväganden våren 2014 kring översiktsplanens aktualitet och vilka strategiska sakområden som är särskilt viktiga att vidareutveckla arbetssätt kring.

PBN beslutade 2013-02-21 att ge kontoret för samhällsutveckling (KSU) i uppdrag att genomföra förstudien. Förstudien ska redovisa vilka möjligheter en arkitekturpolitik ger och vilka vägval som skulle behöva göras. Dessutom ska en uppskattning göras av tid och kostnader.

*Danmarks nationalbibliotek, "Den sorte diamant" Köpenhamn.
Arkitekt: Schmidt Hammer Lassen*

Några definitioner

Arkitekturpolitik och arkitekturpolicy

Arkitekturpolitik är ingen ny företeelse i samhället. Samhällets ambitioner har alltid avtecknats i den byggda miljön. Men intresset för arkitekturpolitik har under senare tid ökat och flera städer ställer sig frågan: hur kan vi göra staden mer attraktiv med hjälp av arkitektur?

Vad skapar en god arkitektur och vad är god arkitektur eller arkitektonisk kvalitet?

Även om en god arkitekturpolitik resulterar i hus, stadsrum och miljöer med hög kvalitet så är det i praktiken mer en fråga om processer. På kommunal nivå handlar det om medborgardialog (i tidiga skeden), urval av projekt eller byggherrar, förutsättningar för olika sorters byggherrar (storlek på byggrätter, markpolitik etc.), villkor och krav från kommunen med mera.

En genomtänkt och dokumenterad arkitekturpolitik kan samlas i ett av kommunfullmäktige beslutat styrdokument, en arkitekturpolicy eller skrivas in direkt i översiktsplanen.

Västra hamnen, Malmö. Hörnhuset mitt i bilden är ritat av Erskin & Tovatt.
Torget är ritat av 13.3 Landskapsarkitekter.

Arkitektonisk kvalitet

Ett begrepp som ofta används men som definieras på olika sätt är *arkitektonisk kvalitet*. Ofta handlar det om en identitetsskapande arkitektur. Vi kan inte och ska inte tala om hur man gör men vi ska ha synpunkter på den process som leder fram till en identitetsskapande arkitektur. Något mer utförligt resonemang om arkitektonisk kvalitet kommer inte att föras i denna förstudie. Begreppen *arkitektur* och *arkitektonisk kvalitet* bör däremot utvecklas ytterligare i en arkitekturpolicy. Vi kan konstatera att olika samhällen/kulturer under olika tider haft olika uppfattning om detta kvalitetsbegrepp. Detta har genom åren skapat en stor variation av hus, gator, parker och miljöer runt om i världen. Där folk trivs att bo och arbeta, eller där folk kommer för att som turister beskåda, uppleva eller ta del av dessa miljöer/byggnader, talas det ofta om arkitektonisk kvalitet. Och ofta handlar det om miljöer/byggnader som är hållbara över tid och som är unika eller typiska för landet, regionen eller staden.

ERFARENHETER OCH FORTSÄTTNING

Möjligheter

Det är dock uppenbart att när städer som Köpenhamn och Malmö tar fram arkitekturprogram och aktivt arbetar med frågorna så ger det resultat. Städerna kliver fram och tar plats i arkitektur- och stadsbyggnadsdebatten samtidigt som medvetenheten och stoltheten över vad som görs tycks öka hos medborgarna. Ny, innehållsrik och intressant arkitektur (byggnader och offentliga miljöer) ökar städernas attraktivitet. Städerna arbetar med nya modeller för utvärdering av arkitekturprogrammen, vilka på sikt ger förutsättningar för att presentera mer konkreta resultat kring hållbarhet i dess olika former och hur medborgarna ser på sin stad.

En tydlig arkitekturpolicy ger alla aktörer en gemensam plattform och riktlinjer för en viljeinriktning. Den ska gälla staden som helhet men även för stadens olika delar, vilka oftast har olika kvaliteter, karaktärer och sociala förutsättningar. Men en policy måste innehålla ett visst mått av flexibilitet. Den får inte bli styrande i detaljer för då påverkas kreativiteten negativt. Den får heller inte formuleras så den kan tolkas på vitt skilda sätt av olika aktörer.

Flera städer anser det viktigt att kunna visa exempel på processer och resonemang som lett till bra resultat. En policy ska också visa hur man går från ord till handling, det vill säga hur idéerna verkligen ger effekt. Den ska vara verkningsfull och samtidigt uppmuntrande. Den kan på så vis bli en bra deklaration av kommunens ambitioner och sätta fokus på kommunens processer. Kommunen har här möjlighet att framstå som ett föredöme.

Arkitekturen bidrar till att attrahera invånare och det är därför viktigt att kommunen satsar på sin stad och då framför allt dess offentliga rum. Både Köpenhamn och Malmö har i praktiken påvisat detta. I Malmö lyfter man särskilt fram att politiken och fackkompetensen gått hand i hand, vilket man menar gett tydliga resultat.

En arkitekturpolicy kan uppmuntra till arkitektävlingar. Sådana kan ha olika former, som projekttävling, idéävling eller markanvisningstävling. Det samlade intrycket av dessa tävlingar är mycket positivt. Tävlingarna är ett sätt att hitta den optimala föreningen av form, funktion och ekonomi för ett projekt och samtidigt välja den för projektet bäst lämpade arkitekten. Flera tävlingar har även använts för att marknadsföra staden, stadsdelen, orten eller platsen. Tävlingar får ofta ett massmedialt genomslag, vilket uppskattas av alla parter. Tävlingen som process är smidig, metodisk och trygg. En arkitektävling handlas upp enligt Lagen om offentlig upphandling (LOU). Gestaltungs- eller kvalitetsprogram är också användbara dokument i en arkitekturpolitik.

Avgörande för arkitekturens förutsättningar är processerna kring markpolitik som exploaterings- och markanvisningsavtal och offentlig upphandling. I Uppsala finns en *Policy för exploaterings- och markanvisningsavtal*. Det är viktigt, eller helt avgörande, att en ny arkitekturpolicy förhåller sig till detta dokument och tvärtom.

I Uppsala pågår ett arbete med stadsdelsutveckling för fem stadsdelar med utgångspunkt från de sociala hållbarhetsaspekterna men med tydlig koppling till de fysiska strukturerna. Detta arbete kan utvecklas och breddas till att omfatta hela staden eller kommunen och få en tydlig bas i en arkitekturpolicy. Uppsalas innerstad och stadsdelar har alla olika kvaliteter, karaktärer och sociala förutsättningar som kan utvecklas. Köpenhamn har framgångsrikt arbetat med arkitektävlingar för att utveckla stadsdelar och i Malmö finns bra exempel på arbete med

värdebaserad planering som arbetsmetod kopplad till sådana projekt. Syftet med denna metod är bland annat att få med de mjuka värdena i processen. Metoden bygger på att tidigt i processen identifiera de viktigaste frågorna. Dessa ska sedan vara i fokus under hela processen. I Malmö var social hållbarhet det absolut viktigaste begreppet ("Något annat alternativ fanns inte").

En arkitekturpolicy ska även ge vägledning i det dagliga arbetet. Det är viktigt att skapa få och tydliga rubriker/målsättningar som är vägledande för hela dokumentet. Med hjälp av dessa ska man sedan lätt kunna hitta i det, förstå hur det ska fungera och hur det kan användas. I annat fall kommer det inte att läsas och därmed inte att användas. Otydlighet riskerar även att innehållet kan tolkas på olika sätt av olika aktörer, vilket bara skapar förvirring.

I denna ambition, att skapa ett pedagogisk och hela tiden verkningsfullt och aktuellt dokument, ligger även en utmaning att hitta en balans mellan den alltför tunna manualen och det tjocka och svår genomträngliga policydokument. Vissa städer arbetar med såväl det "tyngre" dokumentet samtidigt som de har en tunnare och mer populär version. Om kommunen väljer att ta fram en mer översiktlig arkitekturpolicy kan andra mer fördjupade och ämnesriktade dokument var fristående och ses som fördjupningar av denna.

En annan målsättning är att skapa ett dokument som så många som möjlig ska känna igen – känna att det är deras dokument. Detta förutsätter en bred och konstruktiv dialog eller kunskapsuppbyggnad i inledningsskedet. Begreppens värld är också viktig och styrande. Policyn ska skrivas så alla förstår den och därmed förstår vad som krävs för att bygga en attraktiv stad.

Uppsala konsert- och kongresshus. Arkitektkontor: Henning Larsen tegnestue

Vägval

I ett inledande skede med en arkitekturpolicy behövs en bred dialog/kunskapsprocess. Vad tycker politiker, tjänstemän, arkitektkontor, medborgare i alla åldrar, intresseföreningar med flera? Vad fungerar bra idag och vad är det som inte fungera bra? Det kan gälla medborgardialog angående olika frågor, beslutsprocesser, markpolitik, upphandlingar med mera. Denna process ska resultera i vägvalsfrågor, till exempel vad en policy ska eller inte ska styra. Dessa vägval får stor betydelse för prioriteringar och hur programarbetet utvecklas. Såväl Köpenhamn som Stockholm och Malmö (i sitt första program) har gått igenom denna fas, och har sedan kommit olika långt i det fortsatta arbetet.

Översiktsplan

En policy ska ha en koppling till plan- och bygglagens (PBL) syfte, innehåll och definitioner. Men ska den vara en del av översiktsplanen eller vara ett fristående dokument? Om policyn ingår i översiktsplanen och fungerar ihop med andra styrdokument hävdas att den kan bli mycket framgångsrik för kommunen. En fördel som lyfts fram är att kommunala tillämpningar av riksintressen i den fysiska planeringen kan tydliggöras och därmed ge kommunen ett tolkningsföreträde.

Alla delar dock inte uppfattningen att dokumentet ska ingå i ÖP. Ett fristående dokument kan spela en vidare roll i ambitionen att lyfta fram och lansera arkitekturfrågorna som en del av stadens varumärke. Den behöver då inte heller till alla delar förhålla sig till alla riksintressefrågorna.

Att ta fram en arkitekturpolicy kan vara en del av ÖP-processen men det kan även vara en fristående process. Vilken väg man än väljer så bör dokumentet spegla eller fördjupa översiktsplanens intentioner. Själva slutdokumentet bör dock vara fristående från översiktsplanen.

Hållbarhetsfrågor

Arkitekt Lisa Daram, som leder arbetet i Arkus kansli*, skriver i en relativt ny artikel: "Den fysiska miljön är marginellt inräknad när man på allvar formar samhällsområden som exempelvis skolan eller området hälsa. Det livsviktiga begreppet hållbarhet är, särskilt på policynivå, på väg att slarvas bort. Bostadsbristen riskerar leda till ännu en storskalig och ogenomtänkt quickfix. .../... Arkitektur i allmän mening har kommit att reduceras till en statusmarkör, oavsett om det handlar om profilering av städer, företag eller privata hem. Styrd av trender är det inte konstigt att det är den visuella, lättätta ytan, och inte komplexiteten, innehållet och substansen i arkitekturen, som fångar mest intresse. Bilder, och inte arkitekturen i sig, har tagit över och lagt sig som ett fett, ogenomträngligt lager mellan oss människor och det verkliga, det fysiska, fasta, tredimensionella. Det som vi ska leva i, inte enbart *utanpå*. Att arkitekturen/den byggda miljön är en aktiv medspelare i hållbarhetsbegreppets samtliga dimensioner – ekonomiskt, miljömässigt och socialt, tappas bort i världen av bilder och lättviktig marknadsföring."

* Stiftelsen Arkus är ett självständigt forum för forskning och utveckling inom arkitektur och samhällsbyggnad. Stiftelsen verkar för och med föreningen Arkus medlemmar, som består av landets ledande arkitektföretag. Arkus arbetar branschnära och fungerar som komplement till högskolornas forskning.

Efter den kritiken måste vi ändå konstatera att olika städer har olika förutsättningar. Det kan gälla stadsstrukturer, kulturell mångfald, ägande av mark etc. Alla städer arbetar mer eller mindre med hållbarhetsfrågor. Dessutom samarbetar för närvarande (2009–2013) fyra berörda myndigheter om sociala och kulturella perspektiv på stadsutveckling.**

Hur kan en arkitekturpolicy för Uppsala förhålla sig till hållbarhetsfrågorna? Och hur kommunicerar vi hållbarhet? Den senare frågan är kanske den största utmaningen.

Aktualitet och uppföljning

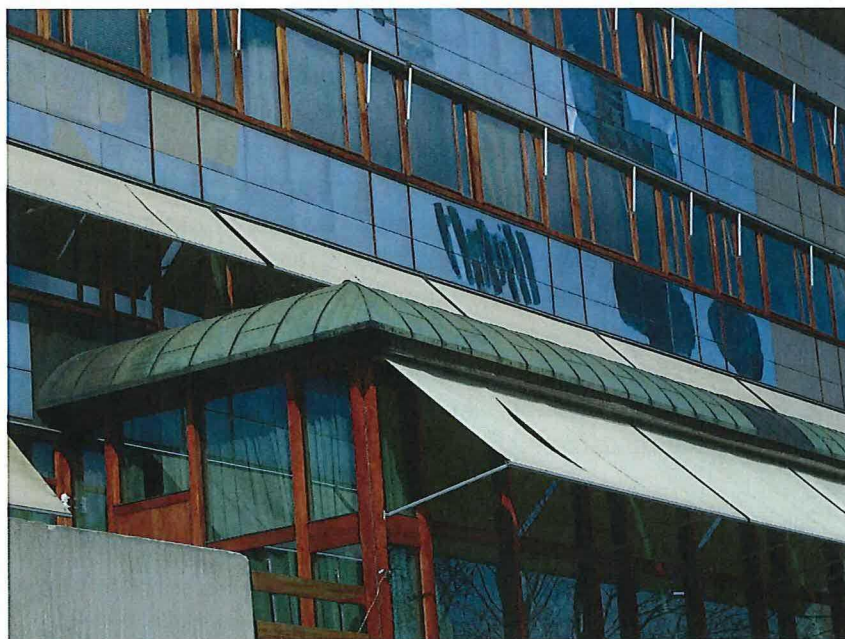
Kommunen bör även tidigt bestämma sig för hur man går vidare när policyn är antagen. Politiker och tjänstemän kan snabbt byta uppdrag och tjänster men dokumentet ska hålla över tid. Hur ska man arbeta med den viktiga uppföljningen av dokumentet? Det gäller att hitta bra utvärderingssystem och att skapa förutsättningar för aktualitet och bra uppföljning.

Denna ambition gäller inte bara resultatet av själva dokumentet och det fysiska och sociala avtryck som den ger utan även resultatet av hela processen kring arkitekturpolitiken och den fortsatta fokuseringen på en långsiktigt hållbar stadsplanering.

Geografisk avgränsning

Ska policyn gälla staden eller hela kommunen? I Malmös program, del 2 Stadens strukturer, finns ett kapitel om det öppna kulturlandskap som omgärdar staden. Detta delas grovt in i olika landskapskaraktärer, slättlandskapet i söder, Kustlandskapet i väster och Backlandskapet i öster. Även för dessa landskap finns råd och rekommendationer inför framtiden. Men i huvudsak koncentrerar sig alla de undersökta städerna/kommunerna i huvudsak till stadslandskapet, något även Uppsala bör göra.

** Boverket, Riksantikvarieämbetet, Formas och Statens centrum för arkitektur och design.

Uppsala stadshus.

Förslag till organisation och genomförande – en uppskattning av tid och kostnader för att ta fram en arkitekturpolicy

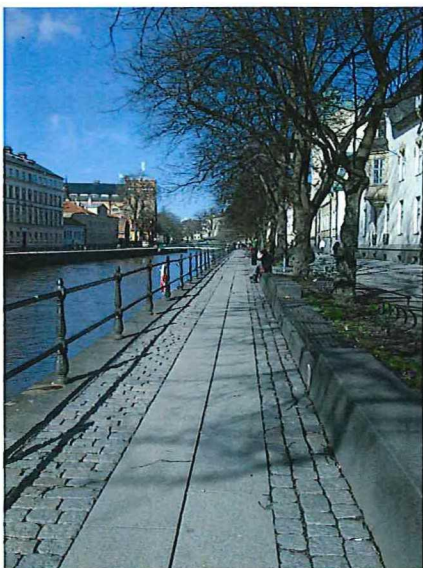
Inför upprättande av en arkitekturpolicy måste kommunen välja en säker och tydlig organisation som arbetar tidigt i processen.

En styrgrupp bör bildas bestående av politiker. Dessutom bildas en referensgrupp med bred representation från samhällets olika aktörer, vilka bidrar med inspel till processen och förankring hemåt i organisationen. En kommunal arbetsgrupp med projektledare håller praktiskt i hela processen. Arbetet inleds med att ta fram en projektplan, vilken ska fastställas av styrgruppen.

Sedan organisationen för en arkitekturpolicy satt sig, en projektplan antagits och projektstöd upphandlats bör den process som leder fram till dokumentet (arkitekturpolicyn) vara klar inom ett år. För att hinna detta är det viktigt att använda redan befintliga nätverk/forum för dialogen. Givetvis styrs denna tid och därmed kommunens kostnader av vilka ambitioner kommunen har och vilka avgränsningar som görs i projektuppdraget rörande till exempel geografisk omfattning och dokumentets detaljeringsnivå.

Att ta fram en arkitekturpolicy är en process som förutsätter en bred dialog och en sådan måsta få ta den tid som projektet kräver. I Stockholm hölls cirka 150 möten med medborgare, institutioner med flera. Andra städer har haft betydligt färre möten. Men den inledande dialogfasen eller gemensamma kunskapsprocessen i arbetet bedöms som mycket viktig, och i bland kanske lika viktig som själva dokumentet.

Alla städer betonar vikten av att ha så öppna processer som möjligt. Olika former av möten, seminarier, debatter, stadsvandringar med mera är redan beprövade metoder. Metoder med öppna bloggar har visat sig framgångsrikt i Hyllie utanför Malmö. Det gäller att hitta nya vägar för att fånga och uttrycka människors verkliga behov. I Uppsala kommun pågår för närvarande ett utvecklingsarbete för att förbättra medborgardialogen, benämnt *Uppsaladialogen*. Erfarenheterna från detta projekt bör få stor betydelse för den planerade dialogen kring arkitekturpolicyn. I Köpenhamn betonar man att arkitektur framför allt handlar om att skapa dialog. Som någon sagt: En arkitekturpolicy handlar i slutändan om att synliggöra människan.

Årummet, Uppsala. Denna etapp: White Arkitekter, Mattias Nordström

Slutsats

Uppsala växer i en allt snabbare takt. Från dagens 200 000 invånare beräknas vi år 2050 vara cirka 350 000 invånare. Samtidigt som vi bygger och anlägger allt mera måste tillväxten ske på ett sätt som bygger på fortsatt hög attraktivitet, en god social utveckling och tekniskt/ekonomiskt effektiva systemlösningar med bäring även på hållbarhetsfrågor som miljö och klimat.

Planeringshorisonten flyttas allt längre fram och föreslås i arbetet med nästa översiktsplan bli 2050. Den längre planeringshorisonten och frågorna om tillväxtens omfattning ger tydliga fingervisningar om behov av ökad vägledning inom en rad områden. Med det högre tillväxttryck som riktas mot hela Uppsala ställs även ökade krav på dialog och debatt om stadens bebyggelseutveckling.

I Uppsalas ambition att kraftig expandera, bygga staden inåt och samtidigt vara en attraktiv stad ligger en stor framtida utmaning ur alla hållbarhetsaspekter. En väl förankrad process kring en arkitekturpolitik och en av kommunfullmäktige antagen arkitekturpolicy skulle kunna bli ett stort stöd i denna utveckling. Här kan skapas ett brett samhällsforum för dialog, debatt och kunskap. Denna process skulle även kunna manifesteras med en bomässa, något som ofta ger stadens stor uppmärksamhet och gott rykte.

Om kommunen väljer att fokusera på en arkitekturpolitik med en väl förankrad och tydlig arkitekturpolicy kan såväl plan- som bygglovprocessen bli effektivare. En policy har redan tagit ställning i olika strategiska frågor som annars måste hanteras i t ex detaljplane- eller bygglovskedet och därför skapa utdragna och dyra processer. ”Man kan inte skapa arkitektonisk kvalitet bara med detaljplaner” (citrat från mötet med Köpenhamns stadsbyggnadskontor).

En aktiv arkitekturpolitik innebär också att arbetsprocesser, metoder och resultat hela tiden ska utvärderas och fortsätta att utvecklas. Detta förutsätter också ett mer långsiktigt, hållbart och ekonomiskt tänk rörande stadsplanering – en bas som fångar och kan uttrycka människors verkliga behov vid planering, produktion och utvärdering. Och som ett led i denna ambition kan en arkitekturpolicy betraktas som en förutsättning för utvecklingen av Uppsala som den attraktiva, rättvisa och långsiktigt hållbara staden.

Framgångsfaktorer för Uppsala kan vara: ”Var inte rädd för att vara unik – utveckla just Uppsalas unika kvaliteter. Gör inte som alla andra. Behåll integriteten”(citrat från mötet med Statens centrum för arkitektur och design).

Källor och litteratur

Arkitektur, form och design i Europa – En lägesrapport om politik och praktik i åtta europeiska länder. Rapport 2007/3. Utgiven av National Council for Architecture Form and Design / Rådet för arkitektur, form och design.

Arkitekturby Köbenhavn

Köbenhavns kommunes arkitekturpolitik

Arkitektur Malmö – förstudie. Arbetsmaterial från stadsbyggnadskontoret 2013-04-03.

Arkitektur och politik. Arkitekturpolitik för Sverige 2010–2015. Utgiven av Sveriges Arkitekter 2009

Arkitektur Stockholm

En strategi för stadens gestaltning
(2013)

Arkitektur.nå

Norsk arkitekturpolitikk
Departementene

Arkitekturation Danmark

Rammer for liv – rammer for vækst
Dansk arkitekturpolitik 2007
Regeringen

Bostad och politik. Ett debattinlägg från Sveriges Arkitekter. 2011

Framtidsformer:

Sveriges handlingsprogram för arkitektur, formgivning och design

Få av Sveriges kommuner har en arkitekturpolicy. Artikel av Rebecka Gordan i Arkitekten nr 10, oktober 2011.

Karaktär Malmö

Handlingsprogram för arkitektur och stadsbyggnad 2005

Vem behöver kunskap om arkitektur? Hur, när och varför är den viktig? Lisa Daram.
www.arkus.se/manadens-tanke

Seminarier, studiebesök och möten 2013-14

Köpenhamns kommun.
Malmö stad, stadsbyggnadskontoret
Stockholm stad, stadsbyggnadskontoret
Statens centrum för arkitektur och design
Sveriges Arkitekter
Sveriges Arkitekter Uppsala
Föreningen Vårda Uppsala
Kommunala fastighetsbolag i Uppsala

Handläggare
Davidsson Per
Hedberg Jenny

Datum
2015-01-08

Diarienummer
KSN-2014-1576

Kommunstyrelsen

Ärendet behandlas av kommunstyrelsen den 19 januari

Fråga om att tillämpa lag om valfrihetssystem (LOV) i bostad med särskild service LSS

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

att avslå nämnden för hälsa och omsorgs förslag att tillämpa lag om valfrihetssystem (LOV) vid upphandling av bostad med särskild service enligt lagen om stöd och service till viss funktionshindrade (LSS)

Ärendet

Nämnden för hälsa och omsorg (NHO) har vid sammanträde den 27 november 2014 föreslagit kommunfullmäktige att tillämpa lag om valfrihetssystem (LOV) vid upphandling av bostad med särskild service enligt lagen om stöd och service till viss funktionshindrade (LSS).

Nämnden har vidare godkänt förslag till förfrågningsunderlag. Nämnden beslutade också, i händelse att kommunfullmäktige beslutar avslå upphandling enligt LOV, givit kontoret för hälsa, vård och omsorg i uppdrag att förbereda en LOU upphandling av LSS boende.

Gentemot beslutet har (S)-, (MP)- och (V) ledamöterna **reserverat** sig till förmån för yrkandet att ge kontoret i uppdrag att förbereda en LOU upphandling av LSS boende samt att förslag till förfrågningsunderlag ska beslutas av ett förstärkt arbetsutskott den 11 december 2014.

Protokollsutdrag från nämndens sammanträde inklusive reservationer samt kontorets beslutsunderlag **bifogas**

Föredragning

Nämnden har överlämnat frågan om införande av LOV i bostad med särskild service enligt LSS till kommunfullmäktige för avgörande mot bakgrund av att förvaltningsrätten upphävt ett liknande beslut om införande av LOV då beslutet är av principiellt karaktär och därför bör behandlas av kommunfullmäktige. I sin dom hänvisade förvaltningsrätten också till förarbetena till lagen om valfrihetssystem som anger att det är kommunfullmäktige som ska fatta beslut om införandet av LOV.

Som framgår av nämndens beslut har kontoret förberett en upphandling enligt LOU för den händelse kommunfullmäktige skulle avslå nämndens begäran. Ett förfrågningsunderlag för upphandling enligt LOU beräknas föreligga under januari månad och beslutas av ett förstärkt arbetsutskott i enlighet med nämndens delegationsordning som nämnden fastställt den 5 januari 2015.

Den planerade upphandlingen enligt LOU kommer att ha fasta ersättningsnivåer till utförarna, utifrån de behovsnivåer som beskrivs i förslag till förfrågningsunderlag för LOV. Detta medför att nämnden får samma kontroll över kostnaderna och kan samtidigt undvika önskad överkapacitet. Detta då LOU inte annonseras löpande till skillnad från LOV.

Nämnden har år 2011 ramupphandlat enligt LOU där utföraren angivit pris per dygn och plats utifrån behovskategorier. Nämndens bedömning är att detta pris är oskäligt högt. Då upphandlingen förskjutits i tid behöver avtalen förlängas då enskilda individer har sin permanenta bostad där och kommunen har inget annat att erbjuda även om någon skulle vilja flytta.

Avsikten är att aktuella utförare deltar i ny upphandling. Kommunen kommer att få en lägre kostnad då kommunen i den nya upphandlingen styr priset. En bedömning är att dygnspriset sjunker med 500 kr i snitt vilket minskar kostnaderna med ca 1 mnkr per månad (500 kr*68 personer som idag bor i dessa boenden*30 dagar på en månad).

För att upphandlingen ska kunna verkställas måste kommunfullmäktige avgöra nämndens framställan om införande av LOV. För att åstadkomma den beräknade besparingen bör ärendet avgöras av kommunfullmäktige så fort som möjligt.

Kommunledningskontoret

Omsorgsförvaltningen

Joachim Danielsson
stadsdirektör

Tomas Odin
omsorgsdirektör

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum: 2014-11-27

UPPSALA KOMMUNSTYRELSE	
Ink. 2014-12-12	
Diarienum. KSN-ZOM-1576	
31	Aktbil. 1

§ 214**Utredning om möjligheterna att införa lag om valfrihetssystem LOV i bostad med särskild service 9 § LSS
NHO-2014-0116.31****Beslut**

Nämnden för hälsa och omsorg beslutar

- att** föreslå kommunfullmäktige att tillämpa lag om valfrihetssystem (LOV) vid upphandling av bostad med särskild service enligt lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) från och med 1 januari 2015,
- att** godkänna föreliggande förslag till förfrågningsunderlag,
- att** skicka ärendet till kommunfullmäktige för beslut, och
- att** ge kontoret i uppdrag att förbereda en LOU upphandling av LSS boende i händelse att kommunfullmäktige beslutar avslå upphandling enligt LOV.
Detta för att minsta möjliga tidsspillan sker vid framtagande av boende enligt LSS.

Reservationer

Eva Christiernin (S), Elin Karlsson (S), Jonny Husén (S), Malena Ranch (MP) och Liza Boëthius (V) reserverar sig mot beslutet till förmån för egen skrivelse enligt **bilaga 4**.

Ärendet

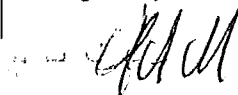
Förslag till skrivelse föreligger 2014-11-25 från kontoret för hälsa, vård och omsorg.

På nämndens uppdrag har kontoret utrett förutsättningarna för att tillämpa lag om valfrihetssystem vid upphandling av bostad med särskild service. En slutrapport godkändes av nämnden i augusti. Denna visade att det är möjligt att införa LOV för de boenden som nämnden idag har ramupphandlat enligt lag om offentlig upphandling (LOU) och låta andra intressenter ansöka om att bli godkända utförare med stöd av LOV. Slutrapporten har skickats på remiss till intresseorganisationer, politiska partier och arbetstagarorganisationer. Nämnden beslutade även att ge kontoret i uppdrag att ta fram ett förslag till förfrågningsunderlag med beaktande av förslagen i slutrapporten.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum: 2014-11-27

Yrkanden

Eva Christiernin (S), Elin Karlsson (S), Jonny Husén (S), Malena Ranch (MP) och Liza Boëthius (V) yrkar på en ny skrivelse enligt **bilaga 4**.

Ordföranden Stig Rådahl (M) yrkar bifall till föreliggande skrivelse.

Beslutsgång

Ordföranden ställer yrkandena under proposition och finner att nämnden bifaller eget yrkande

Votering begärs och verkställs.

Den som bifaller ordförandens yrkande röstar ja och den som bifaller oppositionens yrkande röstar nej.

Med 6 ja-röster mot 5 nej-röster beslutar nämnden i enlighet med ordförandens yrkande.

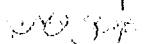
Ja-röster avges av: Gunvor Nicander-Ekström (M), Josefine Andersson (M), Benny Lindholm (FP) Stefan Hamnstedt (C), Viktoria Rönnquist (KD), och Stig Rådahl (M).

Nej-röster avges av Eva Christiernin (S), Elin Karlsson (S), Jonny Husén (S), Malena Ranch (MP) och Liza Boëthius (V).

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

(Bilaga 4, § 214, nämnden för hälsa och omsorg)

KONTORET FÖR HÄLSA, VÅRD OCH OMSORG

Handläggare
Jenny Hedberg

Datum
2014-11-25

Diarienummer

Nämnden för hälsa och omsorg

Underlag för att enligt LOU ramupphandla bostad med särskild service, LSS

Förslag till beslut

Nämnden för hälsa och omsorg föreslås besluta

att ge kontoret i uppdrag att ta fram ett förfrågningsunderlag för ramupphandling enligt LOU för bostad med särskild service LSS, samt

att förslag till förfrågningsunderlag presenteras till och beslutas av förstärkt arbetsutskottet 11 december 2014.

Ärendet

Som ett alternativ till LOV kan en ramupphandling enligt LOU göras med syfte att öka antalet lägenheter för bostad med särskild service för att kunna erbjuda verkställighet för de personer som beviljats insatsen.

På grund av upphandlingssekretess kan inte förfrågningsunderlaget presenteras för nämnden och biläggas ärendet vid nämndens novembersammanträde. Enligt gällande delegationsordning är det förstärkt arbetsutskott som ska ta beslut om förfrågningsunderlag enligt LOU.

De kvalitetskrav som kommer att föreslås i rubricerad upphandling ska harmoniera med de kvalitetskrav som nämnden ställer vid entreprenadupphandlingar enligt LOU. De ska även harmoniera med de kvalitetskrav som finns i förslag till förfrågningsunderlag för LOV i bostad med särskild service.

Upphandlingen ska göras med fasta ersättningsnivåer som utgår från den enskildes bedömda stödbehov utifrån sex olika behovsnivåer. Denna ersättning ska ta hänsyn till om den enskilde har daglig verksamhet eller inte. Dagersättningen ska täcka samtliga kostnader för personal, lokaler, administration, hälso- och sjukvård, konsumtionsavgifter etc. Ersättning för

Postadress: Uppsala kommun, Kontoret för hälsa, vård och omsorg, 753 75 Uppsala

Besöksadress: Stationsgatan 12 • Telefon: 018-727 00 00 (växel)

E-post: halsa-varld-omsorg@upsala.se

www.upsala.se

UBS SR

Handwritten signature

nattpersonal utgår från det totala behovet på boendet, d v s om det behövs sovande jour eller vaken natt. Det är den person på boendet som har det största stödbehovet nattetid som utgör "norm". Antagna anbud kommer således att rangordnas utifrån andra kriterier än lägsta pris.

Kontoret för hälsa, vård och omsorg

Tomas Odin
Tf direktör

UBS

Handläggare
Hedberg JennyDatum
2014-11-04Diarienummer
NHO-2014-0116

Nämnden för hälsa och omsorg

Utredning om möjligheterna att införa lag om valfrihetssystem (LOV) i bostad med särskild service LSS

Förslag till beslut

Nämnden för hälsa och omsorg föreslås besluta

att föreslå kommunfullmäktige att tillämpa lag om valfrihetssystem (LOV) vid upphandling av bostad med särskild service enligt lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) från och med 1 januari 2015,

att godkänna föreliggande förslag till förfrågningsunderlag,

att skicka ärendet till kommunfullmäktige för beslut, och

att ge kontoret i uppdrag att förbereda en LOU upphandling av LSS boende i händelse att kommunfullmäktige beslutar avslå upphandling enligt LOV.

Detta för att minsta möjliga tidsspillan sker vid framtagande av boende enligt LSS.

Sammanfattning

På nämndens uppdrag har kontoret utrett förutsättningarna för att tillämpa lag om valfrihetssystem vid upphandling av bostad med särskild service. En slutrapport godkändes av nämnden i augusti. Denna visade att det är möjligt att införa LOV för de boenden som nämnden idag har ramupphandlat enligt lag om offentlig upphandling (LOU) och låta andra intressenter ansöka om att bli godkända utförare med stöd av LOV. Slutrapporten har skickats på remiss till intresseorganisationer, politiska partier och arbetstagarorganisationer. Nämnden beslutade även att ge kontoret i uppdrag att ta fram ett förslag till förfrågningsunderlag med beaktande av förslagen i slutrapporten.

Ärendet

I april 2014 gav nämnden kontoret i uppdrag att utreda möjligheterna att tillämpa lag om valfrihetssystem (LOV) vid upphandling av bostad med särskild service enligt LSS. Nämnden fattade även beslut om direktiv för utredningen. Utredningen har haft en styrgrupp bestående

av det förstärkta arbetsutskottet. Därtill har representanter från intresseorganisationer varit adjungerade i styrgruppen. Styrgruppen har haft fem möten.

Utredningens slutsatser visade att det är möjligt att införa LOV för de boenden som nämnden idag har ramupphandlat enligt lag om offentlig upphandling (LOU). Det finns även möjlighet, om LOV införs, för andra intressenter att söka om godkännande och bli utförare för bostad med särskild service enligt LSS. Utredningen visade även att det är ekonomiskt fördelaktigt att införa LOV för de idag ramupphandlade boendena. Det finns inget hinder för att tillämpa LOV och LOU parallellt. Det vill säga att nämnden även fortsättningsvis kan beställa fastigheter/boenden av kommunstyrelsen och sedan konkurrensutsätta driften av boendet enligt LOU alternativt ge uppdrag till Vård & bildning.

I utredningen fanns även förslag om hur den enskilde kan få rätt att välja boende, vissa krav som bör finnas i ett förfrågningsunderlag samt övriga konsekvenser av att införa LOV. Nämnden beslutade vid augustisammanträdet att godkänna slutrapporten och att skicka den på remiss till intresseorganisationer, politiska partier samt arbetstagarorganisationer. Samtidigt fick kontoret i uppdrag att ta fram förslag till förfrågningsunderlag baserat på förslagen i slutrapporten.

Slutrapporten skickades till sammanlagt 36 ideella organisationer, samtliga partier som representeras i kommunfullmäktige samt fackförbunden Kommunal, Vision, Akademikerförbundet SSR och Vårdförbundet. De ideella organisationerna bjöds även in till ett seminarium för dialog och ytterligare information. Endast ett remissvar inkom och inte någon av de ideella organisationerna tackade ja till att delta vid seminariet. Vänsterpartiet, som besvarade remissen, motsätter sig ett införande av LOV för bostad med särskild service och framför att de anser att denna insats främst ska drivas av kommunens egen regi. Remissvaret i sin helhet finns i bilaga 1.

Utifrån förslagen i slutrapporten har kontoret tagit fram ett förslag till förfrågningsunderlag, se bilaga 2. De kvalitetskrav som föreslås harmonierar med de kvalitetskrav som nämnden ställer vid entreprenadupphandlingar enligt LOU.

Kontoret föreslår att ersättningen dagtid utgår från den enskildes bedömda stödbehov utifrån sex olika behovsnivåer. Denna ersättning tar hänsyn till om den enskilde har daglig verksamhet eller inte. Denna ersättning ska täcka samtliga kostnader för personal, lokaler, administration, hälso- och sjukvård, konsumtionsavgifter etc. Ersättning för nattpersonal utgår från det totala behovet på boendet, d v s om det behövs sovande jour eller vaken natt. Det är den person på boendet som har det största stödbehovet nattetid som utgör "norm".

Det förfrågningsunderlag som är lagt som bilaga saknar ersättningsnivåer. Detta kommer kontoret att komplettera med till utskicket till nämnden.

Kontoret för hälsa, vård och omsorg

Tomas Odin
Tf direktör

Bilaga 1: Remissvar
Bilaga 2: Förslag till förfrågningsunderlag

Remissvar om tillämpning av lagen om valfrihetssystem (LOV) för bostad med särskild service

2014-09-24

Vänsterpartiet motsätter sig införande av LOV i bostad med särskild service.

De argument som framförs för ett införande av LOV i den av nämnden gjorda utredningen är bland annat:

- Införa valfrihet för brukaren
- Öppna för privata alternativ
- Öka antalet aktörer
- att det är ekonomiskt fördelaktigt

Vänsterpartiet menar att olika typer av gruppboenden i huvudsak ska drivas av kommunen.

För Vänsterpartiet är det självklart att brukaren skall kunna välja sitt gruppboende. Dessa kan ha olika inriktningar. För Vänsterpartiet kan gruppboenden också vara föräldradrivna, drivas av stiftelser, organisationer och andra former där vinstuttag ej förekommer. Mångfald och valfrihet för brukaren kan alltså uppnås på dessa sätt. Idag drivs fler och fler gruppboenden av riskkapitalbolag. Deras främsta syfte är att generera vinst till sina aktieägare. Den största utgiften i gruppboenden är personal. Vinstintresset hos bolagen leder ofta till personalnedskränningar, vilket medför ökad press på de anställda och otrygghet för brukarna. Vänsterpartiet menar att det måste sättas stopp för riskkapitalbolagen att driva verksamheter inom vård och omsorg. De skattemedel som avsetts för olika verksamheter inom bl a vård och omsorg skall stanna i den verksamhet de är avsedda för, inte lämna verksamheten i form av vinstuttag. Den verksamhet som bedrivs av privata företag utmärker sig dessutom generellt sett inte på något positivt sätt jämfört med offentliga.

Som det påpekas i utredningen så kommer det knappast att bli möjligt för mindre företag och organisationer att driva gruppboenden enligt LOV, då (citrat ur utredningen)

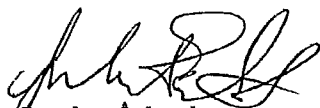
"Det faktum att kommunen (enl lagen – Vänsterpartiets tillägg) inte kan vidareuthyra eller överföra hyreskontrakten till privat utförare gör att de utförare som vill etablera sig i Uppsala behöver ha både ekonomisk stabilitet och kunskap för att själva kunna förvärva en fastighet. Ett mindre företag eller organisation kan ha svårt att etablera sig."

Kommunen har idag alltså inte laglig möjlighet att hyra ut lokaler till de som bedriver verksamhet enl LOV. Skall det bli möjlighet för små och mindre företag utan vinstuttag att bedriva verksamhet, då behövs en ny lagstiftning.

Vänsterpartiet menar att kommunen nu måste satsa på att bygga egna boenden. Om det nu, mot Vänsterpartiets politik, har beslutats att ta in privata vårdgivare med möjlighet att ta ut vinst ur verksamheten så är Vänsterpartiet av den absoluta uppfattningen att kommunen måste äga eller hyra lokalerna och en eventuell privat vårdgivare driva verksamheten. Ty den dag ett bolag inte längre uppfyller kraven, vad händer då om kommunen inte har rådighet över lokalerna? Detsamma gäller vid en eventuell konkurs. När det gäller konkurs säger nämndens LOV-utredning att "det är rimligt att anta (egen kursivering) att konkursförvaltaren i ett sådant läge skulle kontakta Uppsala kommun eftersom boendet drivs på uppdrag av kommunen och bebos av personer som har sitt myndighetsbeslut om bostad med särskild service verksämlt på boendet". Äger eller hyr kommunen lokalerna kan kommunen ta över verksamheten på en gång.

Någon hänsyn till vad det innebär för brukaren vid en eventuell konkurs eller hävande av avtal finns inte. I det läget inträder en stor osäkerhet för både brukare och personal inför framtiden. Personalens osäkerhet spinner negativt över på brukarnas vardag. Brukarna är ofta sköra personer med behov av trygghet och kontinuitet. Att då mena att "det är rimligt att anta ..." etc (se ovan), garanterar inte det brukarna har rätt till enl LSS och uppfyller inte LSS-lagen och dess intentioner. Man kan inte utsätta brukare för denna risk.

Därför uppmanar Vänsterpartiet Uppsala kommun att producera gruppboenden för att drivas i framförallt egen regi, med olika inriktningar för att uppnå mångfald och möjlighet för brukaren att välja boenden men också för att ge brukaren valfrihet när det gäller innehåll kvalitet, trygghet och kontinuitet. Kommunens första prioritet är brukarnas väl och ve, inte företags etableringsfrihet.

Sverker Aslund

Ordförande Vänsterpartiet Uppsala

**Förfrågningsunderlag för godkännande av utförare i
Uppsala kommuns valfrihetssystem –**

**bostad med särskild service
enligt 9 § punkt 9 LSS**

2015

1	Allmän orientering	6
1.1	Beskrivning av upphandlingen.....	6
1.2	Läsförståelse	6
1.3	Referensnummer	7
1.4	Den upphandlande myndigheten	7
1.5	Beskrivning av tjänsten	7
1.5.1	Upplevelsekriterier och värdegrund.....	7
1.6	Behovsanalys	9
1.7	Information om val och avgifter i valfrihetssystemet	9
1.7.1	Information till enskilda om godkända leverantörer.....	9
1.7.2	Kapacitetstak	9
1.7.3	Begränsning i målgrupp	9
1.7.4	Nivåbedömning	10
1.7.5	ickevalsalternativ	10
1.7.6	Rutiner för byte av bostad.....	10
1.7.7	Avgifter	10
1.8	Handläggningstid och ansökans giltighetstid	10
1.9	Godkännande och kontraktsskrivning	11
2	Administrativa krav	12
2.1	Frågor om upphandlingen	12
2.1.1	Kontaktperson	12
2.2	Förutsättningar för att lämna in ansökan.....	12
2.2.1	Ansökans form och tillåtna sätt att lämna in ansökan.....	12
2.2.2	Tillstånd från Inspektionen för vård och omsorg.....	12
2.3	Upphandlingssekretess.....	13
2.4	Insyn och avtalsuppföljning	13
2.4.1	Uppföljning av den utförda tjänsten.....	13
2.5	Lagar, förordningar och föreskrifter	15
2.6	Försäkringar	15
2.7	Lokalernas fysiska utformning	15
3	Krav på sökande (kvalificeringskrav)	16
3.1	Uteslutning av sökande enligt 7 kap. LOV	16
3.2	Registrering av företag	16
3.3	Ekonomisk ställning	16
3.4	Krav på IT-system.....	17
3.5	Verksamhetsansvarig och ledning m.m.....	18
3.6	Underleverantör	18
3.7	Åberopa andra företags kapacitet.....	19

3.8	Krav på miljö och sociala hänsyn	19
3.9	Ledningssystem för kvalitet	19
4	Krav på tjänstens utförande.....	21
4.1	Krav på ledningssystem för kvalitet.....	21
4.1.1	Ledningssystemets huvud- och delprocesser	21
4.1.2	Ledning och styrning	21
4.1.3	Synpunkter och klagomål på verksamheten	21
4.1.4	Fel och brister i verksamheten	22
4.1.5	Lex Sarah	22
4.1.6	Avvikelser inom hälso- och sjukvård samt Lex Maria	22
4.1.7	Samverkan.....	23
4.1.8	Systematiskt förbättringsarbete.....	23
4.2	Personalkompetens, HR- och medarbetarfrågor	24
4.2.1	Arbetsgivaransvar	24
4.2.2	Personalens kompetens och kompetensutveckling	25
4.2.3	Bemanning	26
4.2.4	Sekretess och tystnadsplikt	27
4.2.5	Brand och säkerhet samt kris- och katastroforganisation	27
4.3	Genomförande av insatsen.....	28
4.3.1	Anvisning av bostad med särskild service, inflyttning	28
4.3.2	Jämställdhetsintegrering	29
4.3.3	Social dokumentation.....	29
4.3.4	Kost	29
4.3.5	Kultur- och fritidsaktiviteter	30
4.3.6	Kontaktmannaskap.....	30
4.3.7	Tilläggsjänster.....	31
4.3.8	Hantering av privata medel.....	31
4.3.9	Tillgänglighet.....	31
4.3.10	Förändrade behov och utskrivningsklara	31
4.3.11	Transporter	32
4.3.12	Anhörigstöd.....	32
4.4	Hälso- och sjukvård samt rehabilitering	33
4.4.1	Utförande av insatser	33
4.4.2	Sjuksköterska	34
4.4.3	Arbetsterapeut och fysioterapeut/sjukgymnast	34
4.4.4	Hälso- och sjukvårdsdokumentation.....	35
4.4.5	Hjälpmedel	35
4.5	Lokaler	36
4.5.1	Larm.....	36
4.5.2	Förbrukningsmateriel och inventarier.....	36
4.5.3	Städning	36
4.5.4	Elansvar.....	37
4.5.5	Konsumtionsavgifter.....	37
5	Avtal.....	38
5.1	Allmänna avtalsvillkor	38
5.2	Kommersiella villkor	38

5.2.1		38
5.2.2	Prisjustering	38
5.2.3	Betalningsvillkor	38
5.2.4	Dröjsmål med betalning	39
5.3	Ansvar och villkor för samarbete mellan parterna	39
5.3.1	Överlåtelse av rättigheter och skyldigheter	39
5.3.2	Ansvarsförsäkring	39
5.3.3	Force majeure	40
5.3.4	Skadestånd och viten	40
5.3.5	Hävning	40
5.3.6	Tvistlösning, tillämplig lag	40
5.3.7	Ansvar vid fel eller brister och sanktioner	40

1 Allmän orientering

1.1 Beskrivning av upphandlingen

Denna upphandling enligt lag om valfrihetssystem (LOV) avser bostad med särskild service enligt lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Kommunfullmäktige i Uppsala kommun, på förslag av nämnden för hälsa och omsorg beslutade den xx november 2014 att införa LOV inom bostad med särskild service. Syftet med valfrihetssystemet är att öka antalet aktörer och därmed kunna erbjuda den enskilde en större valfrihet, delaktighet och inflytande.

Valfrihetssystemet innebär att invånare i Uppsala kommun som har beviljats bostad med särskild service har möjlighet att få sitt beslut verkställt bland de boenden som kommunen har avtal med och som kan tillgodose den enskildes behov.

Uppsala kommun har idag entreprenadupphandlade boenden där kommunen hyr fastigheten och driften har upphandlats enligt LOU. Vidare finns ramupphandlade boenden där kommunen enligt LOU har upphandlat platser i boenden där utföraren äger eller hyr fastigheten.

Nämndens för hälsa och omsorg utgångspunkt är öka antalet boenden och att undvika att ramupphandla boenden enligt LOU. De privata utförare som kommunen redan har ramavtal med efter upphandling enligt LOU måste därför ha deltagit och blivit godkända i denna upphandling enligt LOV för att fortsättningsvis kunna ingå i kommunens valfrihetssystem.

Beställaren garanterar inte några volymer i denna upphandling.

1.2 Läsförståelse

I förfrågningsunderlaget används olika begrepp som förklaras i nedanstående stycken:

Sökande	Avser den som lämnar en ansökan om att enligt detta förfrågningsunderlag tillhandahålla bostad med särskild service åt Uppsala kommun.
Utförare	Avser sökande som får avtal och uppdrag att utföra beställda insatser. När det gäller ansvaret att bedriva hälso- och sjukvård används i vissa fall begreppet vårdgivare.
Myndighet	Avser här den del av Uppsala kommun som fattar biståndsbeslut enligt LSS och följer upp dessa på individnivå.
LSS	Lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade LSS
SoL	Socialtjänstlagen (2001:453)
HSL	Hälso- och sjukvårdslagen (1983:763)
Biståndshandläggare	En av kommunen anställd tjänsteman (biståndshandläggare) som utreder, bedömer (biståndsbedömning) och fattar beslut (biståndsbeslut) utifrån gällande lagstiftning.
Boendesamordnare	En av kommunen anställd tjänstman (boendesamordnare) som "matchar", erbjuder och verkställer beslut om bostad med särskild service utifrån den enskildes önskemål och behov.
Beställning	Det avrop som biståndshandläggaren gör till utföraren utifrån biståndsbeslutet.
Den enskilde	En person som blivit beviljad bostad med särskild service.
Brukare	En grupp av personer beviljade bostad med särskild service.
Genomförandeplan	En plan som utföraren upprättar tillsammans med den enskilde och som beskriver hur insatserna ska genomföras.

1.3 Referensnummer

Varje ansökan får ett referensnummer och registreras därefter i kommunens ärendehanterings-system, DokÅ.

1.4 Den upphandlande myndigheten

Nämnden för hälsa och omsorg (NHO), Uppsala kommun, är ansvarig myndighet för att tillhandahålla bostad med särskild service. Ansökningar hanteras av kontoret för hälsa, vård och omsorg (HVK).

NHO är ansvarig för myndighetsfrågor när det gäller personer 21 år och äldre.

1.5 Beskrivning av tjänsten

Bostad med särskild service är en insats enligt LSS som syftar till att vara den enskildes permanenta bostad och kunna tillgodose dennes stödbehov av såväl social, psykisk, fysisk och existentiell karaktär. Personal ska finnas tillgänglig under dygnet utifrån den enskildes behov.

Utföraren ska ge stöd i syfte att vara den enskilde behjälplig i hela livssituationen. Verksamheten ska grundas på respekt för den enskildes integritet och självbestämmande. Stödet ska utformas efter den enskildes förutsättningar och behov och utformas så att den enskilde så långt som möjligt görs delaktig. Den enskilde ska kunna leva som andra och uppnå goda levnadsvillkor i enlighet med intentionerna i LSS.

Utgångspunkten för stödet är det biståndsbeslut som biståndshandläggaren fattar. Utifrån beslutet upprättar utföraren tillsammans med den enskilde en genomförandeplan för hur och när stödet ska ges. Stödet ska tillgodose den enskildes psykiska, fysiska, sociala och medicinska behov. Utföraren ansvarar även för att medarbetare eller annan lämplig person vid behov följer med den enskilde till läkare, tandläkare, mammografi, frisör, kulturaktiviteter och liknande.

Den enskilde ska få möjlighet att bibehålla, eller stegvis öka, sin förmåga att klara ett självständigt liv. Medarbetarna ska därför kunna få handledning av legitimerad personal för att kunna utföra enklare insatser som förebygger ohälsa, ger möjlighet till förbättrad fysisk hälsa och uppehåller funktionsförmågan.

Hälsa- och sjukvård

Utföraren ansvarar för att behovet av hälsa- och sjukvård uppfylls upp till och med sjuksköterskenivå. Sjuksköterskekompetens ska finnas tillgänglig dygnet runt.

Utföraren ska tillgodose den enskildes behov av insatser från arbetsterapeut och sjukgymnast.

Ansvarig för verksamheten är att betrakta som utförare för den hälsa- och sjukvård som utförs på uppdrag av kommunen. Utföraren ska i enlighet med patientskadelagen teckna och vidmakthålla patientförsäkring för hälsa- och sjukvården.

Funktionen medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS) och medicinskt ansvarig för rehabilitering (MAR) tillhandahålls av beställaren.

1.5.1 Upplevelsekriterier och värdegrund

NHO har antagit fyra upplevelsekriterier som ska prägla all verksamhet som nämnden finansierar. Dessa kriterier ska genomsyra den enskildes upplevelser av den tillhandahållna tjänsten.

Trygghet

NHO:s ledord för trygghet är; kontinuitet, förtroende samt struktur och förutsägbarhet

Respektfullt bemötande

NHO:s ledord för ett respektfullt bemötande är; integritet, allas lika värde samt förhållningssätt

Delaktighet och inflytande

NHO:s ledord för delaktighet och inflytande är; brukarmedverkan, påverkansmöjlighet, kommunikation, delta i vardagen efter förmåga samt närståendemedverkan

Oberoende

NHO:s ledord för oberoende är; utveckling för den enskilde, tillgänglighet (fysisk, informativ, kommunikativ och psykosocial) samt valmöjlighet

I det vardagliga arbetet förväntas samtliga ledare och medarbetare inom nämndens ansvarsområde, vid alla tillfällen och utan undantag, tolka innehållet i upplevelsekriterierna utifrån en helhetssyn på den enskildes förväntningar och behov.

UINVA

1.6 Behovsanalys

Första kvartalet 2014 fanns 28 beslut om bostad med särskild service som inte har kunnat verkställas.

Behovet av bostäder med särskild service beskrivs i nämndens boendeplan för 2013-2016 som antogs i december 2012. Denna finns att läsa i sin helhet på www.uppsala.se/nho. Tabellen nedan redovisar den behovssituation som redovisats i boendeplanen.

Behov av bostad med särskild service enligt LSS, boendeplan 2013-2016

Ej verkställda beslut	Behov av annan boendeform	Aviserade behov från BUN/utredning	Intresseanmälan/känt behov
36	7(4)	17*	43**

Anm: (personer 65 år och äldre inom parentes). *Inför 2017 är ytterligare 2 personer aviserade. ** behov väntas successivt inträda åren 2012-2017

Följande större behovsgrupperingar kan urskiljas för perioden till och med 2016:

- Ett tjugotal personer har omfattande behov av omvårdnad och behov av sammanhållen gruppboendestad med maximalt 4-6 bostäder och vaken natt. Inriktning behövs dels mot autism och beteendeproblematik, dels mot omvårdnad.
- Fem-åtta äldre personer med lindrig utvecklingsstörning behöver annan boendeform där deras ökande omvårdnadsbehov kan tillgodoses på ett bättre sätt.
- Drygt 20 personer har behov av sammanhållen gruppboendestad med sovande jour.
- Knappt 20 personer behöver grupperat boende i trapphus med sovande jour. I denna kategori ingår en grupp på åtta personer med neuropsykiatrisk diagnos
- Det finns cirka 15 personer med beslut om bostad med särskild service enligt LSS personkrets 3 men som har verkställighet vid SoL-boende.

1.7 Information om val och avgifter i valfrihetssystemet

1.7.1 Information till enskilda om godkända leverantörer

Den enskilde har möjlighet att välja mellan de lediga lägenheter som motsvarar den enskildes behov och önskemål. Boendesamordnare vid myndigheten "matchar" önskemål och behov med lediga boenden.

Utföraren har rätt att marknadsföra sin verksamhet. Marknadsföring ska utformas på ett sådant sätt att den enskilde inte uppfattar den som påträngande eller i övrigt stötande.

1.7.2 Kapacitetstak

Sökande som önskar bli utförare av bostad med särskild service i Uppsala kommun har rätt att själva specificera antal lägenheter som tillhandahålls inom ramen för valfrihetssystemet. Kapacitetstaket ska avse de lägenheter som tillhandahålls de personer som Uppsala kommun beviljat insatsen. Detta innebär att viss del av boendet kan bebos av personer från andra kommuner.

Om utföraren vill ändra kapacitetstaket ska detta först godkännas av beställaren.

1.7.3 Begränsning i målgrupp

Sökande ska i ansökan ange vilken målgrupp verksamheten vänder sig till, det vill säga vad tillståndet från Inspektionen för vård och omsorg anger. Sökande har även möjlighet att ange i ansökan om verksamheten är anpassad till personer med särskilda behov utifrån det nivåsystem som beställaren fastställt.

1.7.4 Nivåbedömning

Beställaren har fastställt ett system i form av nivåer för att beskriva och mäta den enskildes stödbehov. Bedömningen görs av särskilda biståndshandläggare vid myndigheten.

Nivå 1

Behöver ingen hjälp, klarar själv med eventuellt stöd av schema/hjälpmedel utan tillsyn eller vägledning. Initialt upprättande av schema tillsammans med personal ingår i denna nivå.

Nivå 2

Tillsyn/vägledning/viss motivering vid enstaka insatser behövs trots eventuellt schema/hjälpmedel. Kontinuerlig planering tillsammans med personal. Initiering och igångsättning av person.

Nivå 3

Personal på plats, guidar/vägleder/motiverar, ger detaljinstruktioner, hjälper ev till vid genomförande av aktiviteter. Kan eventuellt själv men gör det inte.

Nivå 4

Personalnärvaro krävs vid varje aktivt moment men personen behöver inte ständig övervakning. Instruktioner, motivering och praktisk hjälp vid genomförande av aktiviteter. Kan inte själv.

Nivå 5

Stort behov av personalstöd och tillsyn större delen av vaken tid. Instruktioner, motivering och praktisk hjälp vid genomförande av samtliga aktiviteter, kan inte själv. Behov av dubbelbemanning vid vissa aktiviteter.

Nivå 6

Exceptionellt stort personalstöd, konstant personalnärvaro krävs, ska inte lämnas ensam. Ofta dubbelbemanning. Kan utgöra fara för sig själv eller annan.

1.7.5 Ickevalsalternativ

Den upphandlande myndigheten ska enligt LOV tillhandahålla ett ickevalsalternativ för de brukare som inte vill eller kan göra ett aktivt val. I Uppsala är ickevalsalternativet det boende, oavsett regiform, som ligger närmast den enskildes nuvarande bostad och som kan tillgodoses den enskildes behov.

1.7.6 Rutiner för byte av bostad

Den enskilde har möjlighet att ange önskemål om byte av boende till boendesamordnare vid myndigheten.

Avlämnande och mottagande utförare ska i samverkan med myndigheten bidra till smidig och säker informationsöverföring och övergång.

1.7.7 Avgifter

Den enskilde betalar sina egna konsumtionsavgifter, t ex hyra, kost och försäkringar. Den enskilde är ansvarig för självkostnaderna av specifika hälso- och sjukvårdsinsatser för såväl receptbelagda som icke receptbelagda läkemedel. Inga andra avgifter eller kostnader i övrigt får uttas av den enskilde.

1.8 Handläggningstid och ansökans giltighetstid

Uppsala kommun tillämpar ett system med fyra ansökningsperioder. Avtal skrivs 1,5 månad efter det datum ansökan ska ha inkommit under förutsättning att inkommen ansökan är komplett och alla skatkrav är uppfylla. Sista dag för ansökan och datum för godkännande redovisas i nedanstående tabell.

Sista ansökningsdag	Avtal fr o m/driftstart
15 februari	1 april
15 maj	1 juli
15 augusti	1 oktober
15 november	1 januari

1.9 Godkännande och kontraktsskrivning

För att bli godkänd utförare i Uppsala kommun och teckna avtal med nämnden för hälsa och omsorg ska sökande i bekräfta att förfrågningsunderlagets samtliga ska-krav är uppfyllda. För vissa grundläggande ska-krav ska sökande även beskriva hur de ska uppfyllas. Alla sökande som uppfyller de krav som anges i förfrågningsunderlaget, och som inte har uteslutits med stöd av 7 kap 1 § LOV, kommer att skriftligen godkännas.

Efter godkännandet får företaget, så snart det är möjligt, via HVK viss information, t ex utbildning i verksamhetssystem. Avtal tecknas därefter utan dröjsmål mellan nämnden för hälsa och omsorg och den sökande.

Avtalet löper tills vidare med en uppsägningstid om nio månader. Om beställaren säger upp individavtal eller enskild uppdrag är uppsägningstiden 30 dagar. Det är endast beställaren som kan säga upp placering för enskild individ.

Utförare är skyldig att verkställa beställningar inom ramen för nämnden för hälsa och omsorgs godkännande.

Observera att endast utförare som ansöker om godkännande bostad med särskild service som geografiskt är belägna inom Uppsala län kommer att godkännas.

2 Administrativa krav

2.1 Frågor om upphandlingen

För frågor gällande förfrågningsunderlaget eller ansökningsprocessen hänvisas den sökande att kontakta HVK:s kontaktperson.

2.1.1 Kontaktperson

Kontaktperson för ansökan är Maarit Rajamäki, uppdragsstrateg.
Kontoret för hälsa, vård och omsorg
753 75 Uppsala kommun
Telefon: 018-727 09 73, e-post maarit.rajamaki@upsala.se

2.2 Förutsättningar för att lämna in ansökan

Sökande som önskar bli utförare av bostad med särskild service i Uppsala kommun ska vid ansökan uppfylla krav i detta förfrågningsunderlag samt inlämna efterfrågade bilagor och sanningsförsäkran.

Sökanden ska vara en juridisk person.

2.2.1 Ansökans form och tillåtna sätt att lämna in ansökan

Ansökan ska vara skriftlig, egenhändigt undertecknat och utfärdad på svenska. Ansökan ska göras på särskilt formulär som tillhandahålls av beställarens kontaktperson. Ansökan ska baseras på denna handling samt handlingar i bilageförteckning och eventuella kompletteringar av dessa som skett under ansökningstiden.

Sökande förutsätts ha skaffat sig kännedom om verksamhetsområdet och de lokala förutsättningarna.

Till ansökan ska nedanstående intyg bifogas:

- Kopia på registreringsbevis från Bolagsverket
- Kopia på registreringsbevis från Skatteverket samt kopia på F-skattesedel
- Blankett SKV 4820, ifylld av Skatteverket och inte mer än 6 månader gammal.
- För LOV ifyllt intyg/sanningsförsäkran
- Kopia på ansyars- och garantiförsäkring
- Kreditomdöme med lägst riskklass 3 från UC
- Tillstånd från IVO, se avsnitt 2.2.2
- Kopia på ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete
- Kopia på täthetsschema för boendeassistenter
- Redovisning av antal årsarbetare för legitimerad personal, ledning och eventuella andra funktioner

Ansökan inlämnas till
Uppsala kommun
Kontoret för hälsa, vård och omsorg
753 75 Uppsala

2.2.2 Tillstånd från Inspektionen för vård och omsorg

För att bedriva bostad med särskild service krävs tillstånd från Inspektionen för vård och omsorg (IVO).

Sökande ska bifoga tillstånd från IVO vid ansökan om godkännande för befintlig verksamhet. Vid nybyggnation, där verksamheten ännu inte kommit igång, ska en kopia på tillståndsansökan bifogas. Då kan avtal tecknas, men utföraren kan inte bli valbar/få uppdrag förrän de fått tillstånd från IVO.

2.3 Upphandlingssekretess

När en handling inkommer till HVK betraktas den som offentlig om inget annat anges. Begärs sekretess ska den sökande precisera vilka uppgifter som den sökande anser ska omfattas av sekretess genom att hänvisa till exakta sidor, delar eller avsnitt av ansökan. För att underlätta kontorets prövning bör den sökande beskriva varför dessa delar önskas att sekretessbeläggas.

2.4 Insyn och avtalsuppföljning

Kontoret för hälsa, vård och omsorg och nämnden för hälsa och omsorg har rätt till insyn i utförarens verksamhet. Anledningen till detta är att möjliggöra uppföljningar på individ- och avtalsnivå samt göra det möjligt för allmänheten att få insyn i hur verksamheten utförs (kommunallagen 3 kap § 19 a-b). Uppföljning kan ske vid såväl förannmält som oanmält besök.

Förutom ovanstående har beställaren rätt till insyn så att kommunens revisorer kan genomföra revision av verksamheten. Vid förannmält revisionsbesök ska parternas kontaktpersoner kallas att närvara. Revision kan även ske utan förannmälan.

Ska-krav	Kontrollpunkter	Vid brist
Förteckning ska upprättas över olika typer av handlingar i verksamheten, t ex bokslut, verksamhetsberättelse, revisionsrapport, förelägganden från myndigheter mm.	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7
Utförare ska vid uppmaning från beställaren snarast översända handlingar till nämnden för hälsa och omsorg	På begäran	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7
Utföraren ska bistå beställaren vid uppföljning och lämna ut de handlingar som beställaren efterfrågar	På begäran	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7
Alla inkomna, upprättade eller utgående handlingar i verksamheten ska förvaras och hanteras på ett betryggande sätt	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7
Utföraren ska tillämpa Uppsala kommuns arkivreglemente	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7

2.4.1 Uppföljning av den utförda tjänsten

För att tydliggöra vikten av att utföraren levererar utlovad kvalitet krävs en aktiv uppföljning av gällande avtal. Utföraren ansvarar för egenkontroll genom systematisk och regelbunden uppföljning utifrån kvalitetsangivelser i gällande avtal. Beställaren har rätt till insyn för att kunna företa inspektion och uppföljning av verksamheten. För att kontrollera att utföraren levererar utlovad kvalitet utförs individ- och avtalsuppföljningar. Vid planerad avtalsuppföljning ska representanter för utföraren närvara. Uppföljning kan även ske utan förannmälan.

Vid avtalsuppföljningar ska utföraren kunna styrka att samtliga valda utvärderingsområden genomförs enligt avtal. Beställaren kan komma att begära in dokument som styrker att valda utvärderingsområden

utförs i enlighet med avtalet. Utföraren är skyldig att på eget initiativ informera beställaren om förändringar i verksamheten.

Metoder för uppföljning kan vara intervjuer, observationer, enkäter, dokument- och journalgranskning m.m. Beställaren ska, förutsatt att den enskilde eller dennes företrädare medger det, har rätt att ta del av dokumentation som rör den enskildes vård och omsorg samt genomföra intervjuer med den enskilde eller dennes företrädare. Beställaren ska även med beaktande av den enskildes integritet ges möjlighet att ha tillträde till boendeenheten.

För att bedöma den kommunala verksamhetens ändamålsenlighet kan kommunens revisorer komma att granska externa utförare. Revisorerna granskar inte ekonomi, drifts- och affärsförhållanden utan snarare hur verksamheten bedrivs i förhållande till mål, beslut och avtal.

Ska-krav	Kontrollpunkter	Vid brist
Utförare ska bistå NHO med det underlag som krävs för uppföljning av ett avtal och tillämpningsanvisningar följs. Detta gäller även insamlande/sammanställande av uppgifter som beställaren ska redovisa till kommunfullmäktige eller till annan myndighet.	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7
Utförare ska informera beställaren varje tertiäl (april, augusti december) om verksamheten enligt angiven struktur för uppföljning	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7
Utförare ska låta kommunens revisioner få tillträde till nödvändiga uppgifter vid eventuell uppföljning	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7
Utförare ska delge beställaren förelägganden från myndigheter, t ex IVO och brandmyndighet	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7
Utförare ska på förfrågan delge beställaren resultatet av sin egenkontroll	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7
Om beställaren påtalar brister i verksamheten ska utföraren inom utsatt tid upprätta en handlingsplan med åtgärder, delge beställaren denna plan, samt inom av beställaren angiven tid, åtgärda bristerna	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7
Utförare ska vid begäran lämna sin verksamhetsberättelse till beställaren.	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7
Utföraren ska efter begäran skicka in de rutiner, policyer etc. som utföraren i sitt anbud har förbundit sig att ha. Dokumenten ska tillhandahållas utan kostnad och utan oskäligt dröjsmål	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7

2.5 Lagar, förordningar och föreskrifter

Sökande ska vara förtrogen med och följa alla inom området gällande lagar, förordningar och föreskrifter samt kommunens styrdokument.

Ska-krav	Kontrollpunkter	Vid brist
Utförare ska ha ingående kunskap om hälsa, vård och omsorg, vara väl insatt i och följa styrdokument såsom lagar, förordningar, författningar, föreskrifter och allmänna råd. Styrdokumentet anges på www.uppsala.se/hvk-utforare	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7
Utförare ska ansvara för att ständigt hålla sig uppdaterad på nyheter och ändringar i styrdokument så som lagar, förordningar, författningar, föreskrifter och allmänna råd	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7
Utförare ska bedriva god och säker vård och omsorg enligt gällande lagar och styrdokument samt vetenskap, beprövad erfarenhet och evidens med ständig kvalitetsutveckling	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7
Utförare ska ha ingående kunskap om och bedriva verksamhet enligt en dokumenterad värdegrund som överensstämmer med nämnden för hälsa och omsorgs värdegrund	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7

2.6 Försäkringar

Ska-krav	Kontrollpunkter	Vid brist
Utförare ska teckna och beskosta för verksamheten nödvändiga försäkringar	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7
I bostad med särskild service ska utföraren bevaka att den enskilde tecknar hemförsäkring avseende den egna bostaden	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7

2.7 Lokalernas fysiska utformning

De generella byggbestämmelser som finns i Boverkets byggregler (BBR) gällande bostäder i allmänhet gäller även för bostäder i bostad med särskild service. Därtill finns särskilda krav på utformning och lokalisering av bostäder med särskild service vilket framgår av förarbetena till LSS och Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd 2002:9. I dessa finns även rekommendationer att antalet boende bör var 3-5 personer men att ytterligare någon person kan accepteras. Vidare anges att den enskilde ska tillförsäkras goda levnadsvillkor oavsett antalet personer som bor i boendet.

De lokaler som sökande avser att bedriva bostad med särskild service i ska vara anpassade i sin utformning och i antal lägenheter utifrån målgruppen, diagnos och dess stödbehov.

Beställaren godkänner att boendet anpassas i storlek och utformning för att möjliggöra enskildas önskemål om sammanboende, så länge det totala antalet personer i verksamheten inte är fler än sex.

Ska-krav	Kontrollpunkter	Vid brist
Fastigheten, byggnationerna och utemiljön ska uppfylla samtliga myndighetskrav som ställs på en bostad med särskild service	Vid godkännande	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7

3 Krav på sökande (kvalificeringskrav)

3.1 Uteslutning av sökande enligt 7 kap. LOV

En sökande kan uteslutas om denne är i konkurs eller likvidation, är under tvångsförvaltning eller är föremål för ackord eller tillsvidare har inställt sina betalningar eller underkastats näringsförbud. Den sökande kan även uteslutas om denne är föremål för ansökan om ovanstående.

En sökande kan uteslutas från att delta i upphandlingen om denne genom en lagakraftvunnen dom har dömts för brott avseende yrkesutövningen eller gjort sig skyldig till ett allvarligt fel i yrkesutövningen.

Ska-krav	Kontrollpunkter	Vid brist
Utförare ska inte befinna sig i omständigheter, eller vara dömd för sådana brott, som framgår av LOV 7 kap 1§	Vid godkännande Uppföljning	3. Uteslutning

3.2 Registrering av företag

För att bedriva verksamhet inom Uppsala kommuns valfrihetssystem har sökanden ett registrerat företag hos Bolagsverket.

Ska-krav	Kontrollpunkter	Vid brist
Utförare ska vara registrerad hos Bolagsverket och uppvisa registreringsbevis	Vid ansökan Uppföljning	3. Uteslutning

3.3 Ekonomisk ställning

För att bedriva verksamhet inom Uppsala kommuns valfrihetssystem ska den sökande ha en tillräckligt stabil ekonomi för att kunna genomföra uppdraget.

Ska-krav	Kontrollpunkter	Vid brist
Utförare ska senast när verksamheten startar inneha F-skattesedel	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7
Utförare ska följa överenskommelsen mellan Uppsala kommun och Skatteverket om prevision	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7
Sökande ska ha en stabil ekonomisk/finansiell bas och ha ekonomiska förutsättningar att fullgöra uppdraget	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7
Sökande ska ha ett kreditomdöme som lägst är riskklass tre (3) hos UC	Vid godkännande	3. Uteslutning
Årsredovisning (bokslut, verksamhetsberättelse och revisionsrapport) ska på begäran redovisas till beställaren	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7
Utföraren ska genast informera beställaren om händelse av något slag inträffar som kan komma att påverka fullgörandet av detta avtal.	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7

3.4 Krav på IT-system

Kommunen har ett antal gemensamma datasystem för att redovisa, utläsa och överföra uppgifter inom vård och omsorg. Utföraren ska använda de av kommunen anvisade systemen. Beställaren tillhandahåller licenser, programvaror och initialt en första utbildning till användare. Utföraren ansvarar för sina egna driftskostnader, investeringar och inköp av nödvändig utrustning, eventuellt integreringsarbete med kommunens egna system samt löpande utbildning av anställda.

Systemen är:

Prator

Landstinget i Uppsala län och kommunerna i Uppsala län har ett databaserat elektroniskt informationsöverföringssystem som används mellan slutenvården, primärvården samt kommunens hälso- och sjukvård och socialtjänst.

Hjälpmedelssystem

Uppsala kommun har ett IT-baserat system för att kunna hantera den individuella tekniska hjälpmedelsförsörjningen.

Klipp

Landstinget i Uppsala län, Uppsala Kommun och Uppsala Universitet hanterar administrativt den kliniska praktiken i ett webbaserat IT-stöd.

Siebel för omsorg och stöd

Siebel är ett elektroniskt verksamhetssystem för vård och omsorg som innehåller dokumentation, journalföring och kommunikation med myndigheten. Kundportalen är ett kommunikationssystem mellan kund och utförare.

SITHS-kort

SITHS-kort gäller för all anställd personal i Uppsala kommun. Utföraren ansvarar för att beställa och betala nya SITHS-kort för nyanställda.

De elektroniska administrativa vård- och omsorgssystemen ska vara kostnadsfria för utföraren.

Ytterligare IT-system

Under avtalsperioden kan ytterligare IT-system komma att införas eller förändras. Utförarens skyldighet är densamma som för de redan befintliga.

Ska-krav	Kontrollpunkter	Vid brist
Utförare ska använda av beställaren anvisade IT-system	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7
Utförare ska ha bredbandsanslutning och webbläsare som har den kapacitet som de av kontoret för hälsa, vård och omsorg anvisade systemen kräver	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7
Representanter hos utförare ska genomgå av kommunen anordnade IT-utbildningar för uppkoppling mot, och kunskap av, kommunens IT-system	Vid godkännande Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7
Utförare ska ha kompetens som fordras för informationshantering via kommunens IT-baserade verksamhetssystem	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7

Ska-krav	Kontrollpunkter	Vid brist
Utförare ska kunna ta emot och lämna elektronisk information till nämnden för hälsa och omsorg på ett sådant sätt att uppgifterna kan hanteras av kommunens administrativa system.	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7
Utförarens medarbetare ska ha nödvändig datakunskap	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7

3.5 Verksamhetsansvarig och ledning m.m.

För att bedriva bostad med särskild service i Uppsala kommun krävs utbildning och erfarenhet inom verksamhetsområdet. Detta gäller både för ansvarig chef för verksamheten (regionchef, affärsområdeschef eller likande) och enhetschef.

Ska-krav	Kontrollpunkter	Vid brist
Ansvarig chef för verksamheten ska ha relevant högskoleexamen samt minst tre års dokumenterad erfarenhet av arbetsledande ställning inom området vård- och omsorg	Vid godkännande Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7
Chef med ansvar för den dagliga driften på enheten ska ha relevant högskoleexamen med minst två års erfarenhet av arbete inom området vård- och omsorg	Vid godkännande Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7
Ansvarig chef och/eller arbetsledning ska finnas tillgänglig för enheten.	Vid godkännande Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7
I de fall ansvarig chef för verksamheten inte har legitimation inom hälso- och sjukvårdsområdet ska ansvarig för hälso- och sjukvården utses och denne ska ha legitimation med hälso- och sjukvårdskompetens och följa vad som framgår av hälso- och sjukvårdslagen samt av SOSFS 1997:8 (M) avseende verksamhetschef inom hälso- och sjukvård	Vid godkännande Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7
För varje chef ska utföraren ha en namngiven ersättare vid frånvaro	Vid godkännande Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7

3.6 Underleverantör

För utföraren finns möjlighet att anlita underleverantör för delar av sitt uppdrag. Utföraren ansvarar för att underleverantören eller underentreprenören följer samma krav som nämnden för hälsa och omsorg ställt på utföraren. Eventuella brister hos underleverantör svarar alltid utföraren för.

Ska-krav	Kontrollpunkter	Vid brist
Utförare ska meddela nämnden för hälsa och omsorg namn och organisationsnummer för underleverantörer som avses anlitas och få dessa godkända av nämnden för hälsa och omsorg	Vid godkännande Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7

Ska-krav	Kontrollpunkter	Vid brist
Utförare ska säkerställa att underleverantör, under hela avtalsperioden, uppfyller samma kvalitetskrav som ställs utföraren	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7

3.7 Åberopa andra företags kapacitet

En sökande får åberopa andra företags ekonomiska, tekniska eller yrkesmässiga kapacitet för att uppfylla ställda krav.

3.8 Krav på miljö och sociala hänsyn

Uppsala kommun har en policy för hållbar utveckling, detta styrdokument är det som utförare anpassar sig efter när man fungerar som en utförare av bostad med särskild service i Uppsala kommun.

Den sociala miljön ska präglas av en humanistisk människosyn med alla människors lika värde.

Ska-krav	Kontrollpunkter	Vid brist
Utförare ansvarar för att verksamheten präglas av ett miljötänkande och bidrar till att bevara en god miljö	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7
Vid inköp av nya fordon ska miljöfordon enligt definition i gällande lagstiftning införskaffas	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7
Utföraren ska verka för att varor och tjänster som köps in produceras och levereras med så liten miljöpåverkan som möjligt samt att social hänsyn tas i så stor utsträckning som möjligt.	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7
Utföraren ska bidra till att kommunens mål om 100 procent ekologiska livsmedel i kommunalt finansierad verksamhet till år 2023 kan uppfyllas.	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7
Verksamheten ska bedrivas politiskt och religiöst obundet.	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7
Utföraren ska vid utförande av de avtalade tjänsterna följa vid varje tid gällande diskrimineringslagstiftning,	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7

3.9 Ledningssystem för kvalitet

Ett ledningssystem för kvalitet fastställer principer för ledning av verksamheten. Ledningssystemet används för att på ett strukturerat sätt utveckla och säkra verksamhetens kvalitet. Det används även för att planera, leda, kontrollera, följa upp, utvärdera och förbättra verksamheten.

Ledningssystemet beskriver samtliga delar i verksamheten och kan därmed innehålla flera processer med tillhörande rutiner än vad som krävs i Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2011:9).

Ska-krav	Kontrollpunkter	Vid brist
Utförare ska följa Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2011:9) om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete	Vid godkännande Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7
Utförarens ledningssystem ska innehålla de processer som behövs för att säkra kvaliteten i verksamhetens samtliga delar	Vid godkännande Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7

4 Krav på tjänstens utförande

4.1 Krav på ledningssystem för kvalitet

Utförare som har avtal med nämnden för hälsa och omsorg ska ha ett ledningssystem. Ledningssystemet innehåller dokumenterade processer, aktiviteter och rutiner för verksamhetens samtliga delar. Systemet beskriver också hur riskanalyser, egenkontroller samt hantering av synpunkter, klagomål och avvikelser ligger till grund för ett systematiskt förbättringsarbete.

4.1.1 Ledningssystemets huvud- och delprocesser

Ledningssystemets omfattning utgår från verksamhetens syfte och mål. Verksamhetens kärnuppgifter beskrivs i ett fåtal övergripande huvud- eller kärnprocesser. Dessa beskriver verksamhetens huvudsakliga inriktning. Huvud- eller kärnprocesser består av ett antal delprocesser eller aktiviteter. Varje delprocess eller aktivitet beskrivs i rutiner.

Ska-krav	Kontrollpunkter	Vid brist
Utförare ska identifiera, beskriva samt fastställa (dokumentera) verksamhetens processer på ett överskådligt sätt	Vid godkännande Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7
Utförare ska utifrån identifierade processer beskriva samt fastställa (dokumentera) varje delprocess/aktivitet i en eller flera rutiner	Vid godkännande Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7
Utförare ska i rutinen beskriva hur aktiviteten utförs och hur ansvaret är fördelat	Vid godkännande Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7

4.1.2 Ledning och styrning

Ledningssystemet säkerställer att verksamheten styrs på ett ändamålsenligt sätt. Genom ledning och styrning ansvarar utföraren att ledningssystemet är implementerat och väl känt hos samtliga medarbetare.

Ska-krav	Kontrollpunkter	Vid brist
Utifrån verksamhetens uppställda mål, grundläggande värderingar samt kvalitetsarbetets inriktning och omfattning ska utföraren leda verksamheten så att personalen känner sig delaktig i arbetet.	Vid godkännande Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7
Utföraren ska i det dagliga arbetet förankra ledningssystemet och kontinuerligt hålla detta levande i verksamheten.	Vid godkännande Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7

4.1.3 Synpunkter och klagomål på verksamheten

Synpunkts- och klagomålshantering ingår i utförarens ledningssystem. Syftet är att systematiskt samla upp och analysera inkomna synpunkter och klagomål. Detta inkluderar även uppföljningsrapporter från olika myndigheter.

Ska-krav	Kontrollpunkter	Vid brist
Utförare ska ha rutin som beskriver hur rapporter, synpunkter och klagomål tas emot, utreds, åtgärdas, sammanställs och analyseras	Vid godkännande Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7
Utförare ska rapportera till nämnden för hälsa och omsorg efterfrågade uppgifter kring synpunkter och klagomål	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7
Utförare ska ha rutin och tillse att medborgare, brukare, anhöriga och personal ges möjlighet att lämna synpunkter och klagomål både skriftligt och muntligt	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7
Vid synpunkter och klagomål ska återkoppling ges inom 7 dagar till den som lämnat synpunkten	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7

4.1.4 Fel och brister i verksamheten

Rutin för hantering av fel och brister ingår i utförarens ledningssystem. Syftet är att systematiskt samla upp, analysera och åtgärda uppkomna brister mot gällande lagar, förordningar, föreskrifter och utförarens rutiner.

Ska-krav	Kontrollpunkter	Vid brist
Utförare ska ha rutin som beskriver hur fel och brister tas emot, utreds, åtgärdas, sammanställs och analyseras	Vid godkännande Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7
Utförare ska rapportera till nämnden för hälsa och omsorg efterfrågade uppgifter kring fel och brister	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7

4.1.5 Lex Sarah

Rutin för hantering av lex Sarah ingår i utförarens ledningssystem. Lex Sarah är en bestämmelse i 23 e § första stycket och 24 b–24 e §§ LSS. Den innebär att den som arbetar med att ge service, omsorg eller omvårdnad inom socialtjänstens område är skyldig att rapportera, utreda, avhjälpa och undanröja risk för missförhållanden eller missförhållanden i utförandet.

Ska-krav	Kontrollpunkter	Vid brist
Utförare ska följa Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd samt upprätta rutiner kring utbildning, rapportering och anmälan enligt lex Sarah	Vid godkännande Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7
Utförare ska skriftligen delge nämnden för hälsa och omsorg rapport, utredning och anmälan av händelse enligt bestämmelser i lex Sarah	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7

4.1.6 Avvikelse inom hälso- och sjukvård samt Lex Maria

Rutin för hantering av avvikelser inom hälso- och sjukvården ingår i utförarens ledningssystem. Lex Maria är en bestämmelse i patientsäkerhetslagen som innebär att den som arbetar med att ge hälso- och sjukvård inom hälso- och sjukvårdens område är skyldig att rapportera risk för vårdskador samt händelser som medfört eller hade kunnat medföra en vårdskada i utförandet.

Ska-krav	Kontrollpunkter	Vid brist
Utförare ska ha dokumenterade rutiner och rapportera avvikelser, vidtagna åtgärder, förslag till åtgärder, till medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS) eller medicinskt ansvarig för rehabilitering (MAR) anmälan enligt Lex Maria samt beslut från Socialstyrelsen efter anmälan enligt Lex Maria	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7
Utförare ska rapportera risker för vårdskador samt händelser som medfört eller hade kunnat medföra risker för vårdskador samt händelser som medfört eller hade kunnat medföra en vårdskada till Socialstyrelsen, enligt Lex Maria	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7

4.1.7 Samverkan

Rutin för samverkan finns i utförarens ledningssystem. Grunden för samverkan är att den enskildes behov ska vara i fokus. Samverkan ska även möjliggöra för den enskilde, att i så stor utsträckning som möjligt, delta i samhällslivet och leva som andra.

Beställarens definition av samverkan är att två parter gör något gemensamt eller samarbetar för den enskildes bästa. Samverkan såväl internt som externt är en förutsättning för att säkra kvalitén på de insatser som ges såväl inom socialtjänsten som inom hälso- och sjukvården. Samverkan avser även intern kommunikation inom enhetens vårdteam, mellan beställare och utförare, mellan utförare och utförare, mellan utförare och ideella sektorn, etc. Finns behov av samverkan mellan olika huvudmän tydliggörs detta i både rutiner och i individuella planer.

Ska-krav	Kontrollpunkter	Vid brist
Utförare ska ha rutiner för och samverka med legala företrädare, anhänga, andra vårdgivare/utförare, organisationer/huvudmän och den ideella sektorn	Vid godkännande Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7
Utförare ska följa "lokal överenskommelse (LÖK) för samverkan mellan föreningslivet och Uppsala kommun"	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7
Samverkan med närstående och andra, för den enskilde viktiga personer, ska ske utifrån den enskildes önskemål och medgivande	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7
Utförare ska initiera eller medverka till samordnad individuell plan (SOSFS 2008:20) när flera vårdgivare är involverade	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7
Minst en gång per månad ska brukarråd erbjudas/hållas. Utföraren ska föra minnesanteckningar från dessa möten	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7

4.1.8 Systematiskt förbättringsarbete

Rutin för ett systematiskt förbättringsarbete finns i utförarens ledningssystem.

Genom fortlöpande och regelbunden egenkontroll/intern granskning utvecklar utföraren sitt ledningssystem och sin verksamhet. Till grund för förbättring av processerna och rutinerna ligger

forskning, evidensbaserade metoder, riskanalyser samt sammanställning av synpunkter, klagomål och avvikelser. Utföraren bör för detta ändamål årligen upprätta en sammanhållen kvalitetsberättelse.

Ska-krav	Kontrollpunkter	Vid brist
Utförare ska ha rutin för det systematiska förbättringsarbetet för att säkra verksamhetens kvalitet	Vid godkännande Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7
Utförare ska ha rutiner för egenkontroll av verksamheten	Vid godkännande Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7
Utförare ska årligen upprätta en patientsäkerhetsberättelse, denna ska vid begäran snarast lämnas till nämnden för hälsa och omsorg	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7

4.2 Personalkompetens, HR- och medarbetarfrågor

4.2.1 Arbetsgivaransvar

Utföraren har det fulla arbetsgivaransvaret enligt lagar och förordningar.

Ska-krav	Kontrollpunkter	Vid brist
Utföraren ska följa svensk arbetsrättslig lagstiftning	Vid godkännande Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7
I de fall utföraren inte har tecknat svenskt kollektivavtal ansvarar utföraren för att teckna arbetsskadeförsäkring, sjukförsäkring, tjänstepension och avtalspension motsvarande gällande svenskt kollektivavtal för samtliga medarbetare	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7
Vid begäran från beställaren ska utföraren kunna uppvisa intyg från försäkringsbolag och pensionsförvaltare	Vid godkännande Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7
Utföraren ska se till att medarbetare, uppdragstagare eller andra som är verksamma inom verksamheten har rätt att, med beaktande av offentlighets- och sekretesslagens bestämmelser samt LSS § 29, meddela uppgifter i vilket ämne som helst för offentliggörande och att om så sker får inte verksamhetsutövare som bedriver sådan verksamhet ingripa mot meddelare eller efterforska meddelare. Detta krav gäller inte för verkställande direktör, vice verkställande direktör, styrelseledamot eller styrelsesuppleant i företaget.	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7
Utförare ska ha dokumenterade rutiner för misstanke om brott riktad mot enskild. Vid misstanke om brott riktad mot enskild ska en polisanmäla omedelbart göras och rapporteras till beställaren. Utföraren ansvarar även för att vidta nödvändiga åtgärder mot medarbetaren.	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7

4.2.2 Personalens kompetens och kompetensutveckling

Rutin för personalbemanning och kompetensutveckling finns i utförarens ledningssystem. För att bedriva bostad med särskild service i Uppsala kommun krävs kompetens och erfarenhet hos den personal som finns anställd hos utföraren. Utföraren utvecklar och säkrar kvaliteten i verksamheten genom att styra personalens kompetens och kompetensutveckling. Med handledning avses kontinuerligt, regelbundet och strukturerat stöd eller vägledning som ges individuellt eller i grupp inom ramen för särskild teoribildning eller idé där målet t.ex. kan vara en ökad kompetens. Ett gemensamt syfte för alla typer av handledning är att deltagarna ska erbjudas möjlighet till lärande och utveckling.

Nyrekryterade boendeassistenter eller motsvarande ska ha lägst adekvat gymnasieutbildning. Alla medarbetare ska dessutom ha dokumenterad erfarenhet, personlig lämplighet och inlevelseförmåga för att tillgodose den enskildes specifika behov av omsorg, kommunikation, hälso- och sjukvård, rehabilitering och stöd.

Sjuksköterska ansvarar för att omsorgspersonalen fortlöpande har grundläggande kunskap om hur läkemedel kan påverka den enskilde och om risker vid felaktig hantering av läkemedel.

Ska-krav	Kontrollpunkter	Vid brist
Utförare ska ge introduktion om ledningssystem, verksamhetsmål, förfrågningsunderlag och uppdrag till nyanställda medarbetare	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7
Utförare ska vid rekrytering av medarbetare begära utdrag ur Rikspolisstyrelsens belastningsregister och spara utdraget i personalakten	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7
Utförare ska säkerställa att hälso- och sjukvårdspersonal har formell kompetens vid anställning samt ges möjlighet att hålla sina yrkesspecifika kunskaper a jour under hela anställningstiden	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7
Utförare ska ansvara för att alla tillsvidareanställda boendeassistenter har adekvat utbildning på minst gymnasienivå	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7
Samtliga tillsvidareanställda och medarbetare med tidsbegränsade anställningar i verksamheten ska ha kunskaper i enlighet med Socialstyrelsens allmänna råd SOSFS 2014:2 <i>Kunskaper hos personal som ger stöd, service eller omsorg enligt SoL och LSS till personer med funktionsnedsättning</i> . Kunskapen ska även kunna omsättas i det praktiska arbetet	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7
All timanställd personal har kunskap om funktionsnedsättning, personlig lämplighet och erfarenhet för att kunna tillgodose den enskildes behov av omsorg, hälso- och sjukvård, rehabilitering, kommunikation och stöd. Personal ska även kunna omsätta kunskapen i det praktiska arbetet,	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7

Ska-krav	Kontrollpunkter	Vid brist
Utförare ska tillhandahålla verksamhetsförlagd utbildning och följa avtalet mellan Uppsala kommun och Uppsala universitet	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7
Om det inte är till skada för den enskilde ska även utföraren tillhandahålla platser för arbetsrehabilitering, social rehabilitering samt sysselsättning enligt socialtjänstlagen.	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7
Personalen ska behärska svenska språket muntligt och skriftligt och vid behov tillägna sig kunskap om andra kulturer och religioner	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7
Personal ska tillägna sig kunskap om homo-, bi- och transsexuella identiteter	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7
Utföraren ska hålla sig uppdaterad och informera sig om var den enskilde kan få stöd och samtal kring sex, samlevnad, relationer och gränssättning om inte kompetensen finns på enheten.	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7
Personal ska ges förutsättningar för fortlöpande kompetensutveckling som svarar mot verksamhetens behov och kunskapsutveckling inom verksamhetsområdet	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7
All personal ska ha en individuell kompetensutvecklingsplan.	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7
Medarbetare ska erbjudas konsultation intern och/eller extern handledning vid behov.	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7

4.2.3 Bemanning

Ska-krav	Kontrollpunkter	Vid brist
Bemanning ska finnas dygnet runt i sådan omfattning att kvaliteten säkerställs i överensstämmelse med uppdraget, lagar och författningar och verksamhetens ledningssystem	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7
Utföraren ansvarar för att bemanningen har en god dimensionering och är rätt avvägd utifrån den enskildes behov av trygghet och närhet och stöd	Vid godkännande Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7
Personalbemanningen ska vara flexibel utifrån den enskildes önskemål och individuella behov. Utföraren ska även tillsätta personal utöver grundbemanningen om ett sådant behov föreligger.	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7
Bemanningen ska redovisas i tabell och täthetsschema. Schema ska bifogas ansökan.	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7

4.2.4 Sekretess och tystnadsplikt

Rutin för sekretess och tystnadsplikt finns i utförarens ledningssystem. Tystnadsplikt innebär att utföraren varken i ord, handling, skrift eller på annat sätt får informera om något som rör den enskildes personliga förhållanden. Det gäller bland annat uppgifter om hälsotillstånd, familjesituation, utbildning, yrkesverksamhet, ekonomi eller uppgifter om adresser och telefonnummer. Sekretessen gäller alla muntliga och skriftliga personuppgifter.

Ska-krav	Kontrollpunkter	Vid brist
Utförare ska ansvara för att all personal inom verksamheten iakttar den tystnadsplikt för personal arbetande inom socialtjänst samt hälso- och sjukvård, detta gäller även underleverantörer, volontärer, studenter och praktikanter	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7
Utförare ska tillse att all personal undertecknar dokument om tystnadsplikt	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7
Utförare ska hantera information så att sekretess garanteras. All kommunikation kring den enskilde bottnar i den enskildes samtycke till om och när information och dokumentation kan delges andra yrkeskategorier eller anhöriga	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7

4.2.5 Brand och säkerhet samt kris- och katastroforganisation

Rutin för brand och säkerhet finns i utförarens ledningssystem. Utföraren ansvarar för att följa de styrdokument som gäller kring brand och säkerhet och genomför riskanalyser hos den enskilde för att minimera risker inom området.

Rutin för lokal kris- och katastroforganisation finns i utförarens ledningssystem. Utföraren ansvarar för att följa de styrdokument som gäller kring extraordinära händelser och hålla en höjd beredskap i samband med sådana avvikelser.

Ska-krav	Kontrollpunkter	Vid brist
Utförare ska vara insatt, och bedriva systematiskt brandskyddsarbete, i enlighet med de krav som gäller i lag	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7
Verksamheten och dess lokaler ska ha det godkännande som krävs från brandmyndigheten	Vid godkännande	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7
Utförare ska göra en riskanalys med påföljande handlingsprogram för verksamheten så att säkerhet erhålls för den enskilde	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7
Utförare ska vara insatt i lagen SFS 2003:778 om skydd mot olyckor samt lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extra ordinära händelser i fredstid och höjd beredskap och vid förfrågan bistå med uppgifter till kommunens skadeförebyggande arbete	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7

Ska-krav	Kontrollpunkter	Vid brist
Utförare ska vara insatt i och efterleva de bestämmelser som definieras i Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps författningsförsamling (MSBFS 2010:6)	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7
Utförare ska tillse att all personal utbildas inom förebyggande säkerhets- och brandskyddsarbete under avtalsperioden	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7
Utförare ska känna till nämnden för hälsa och omsorgs kris- och beredskapsplan, vilken lämnas på begäran, samt medverka i kommunens planering och hantering vid kriser	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7
Utförare ska föra statistik över inträffade skador	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7
Utförare ska ha en krisplan med rutiner för verksamheten, t ex vid längre tids el- eller vattenavbrott.	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7
Verksamheten ska ha det godkännande som krävs från miljökontoret avseende miljö- och hälsa.	Vid godkännande	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7

4.3 Genomförande av insatsen

4.3.1 Anvisning av bostad med särskild service, inflyttning

Beställaren ansvarar för att utföraren meddelas personer som beviljats insatsen bostad med särskild service. Utföraren förbinder sig att ta emot personer som anvisas och tillhandahålla den insats som beslutats i samråd med kontoret hälsa, vård och omsorg (HVK). Utföraren förbinder sig även att personer som beviljats bostads med särskild service får möjligheter till studiebesök vid verksamheten.

Ska-krav	Kontrollpunkter	Vid brist
Utföraren ska aktivt medverka vid in- respektive utflyttning.	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7
Den enskilde och dennes närstående ska få information och introduktion om praktiska frågor inför inflyttning till bostad med särskild service	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7
Informationen ska även lämnas skriftlig och innehålla namn och kontaktuppgifter till ansvarig chef, boendeansvarig/kontaktman, ansvarig sjuksköterska arbetsterapeut och sjukgymnast samt till vem den enskilde vänder sig vid eventuella synpunkter och klagomål	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7
Informationsskriften ska delges beställaren vid begäran	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7

4.3.2 Jämställdhetsintegrering

Människor som kommer i kontakt med kommunen ska behandlas på likvärdigt sätt oavsett kön. Fokus ska läggas på jämställdhetsintegrering av all kommunal service och kommunalt finansierad service samt ett intensifierat jämställdhetsarbete i den egna organisationen.

Se styrdokument på www.uppsala.se/hvk-utforare

Ska-krav	Kontrollpunkter	Vid brist
Utförare ska, utöver lagstadgade krav på jämställdhetsplan med aktiva åtgärder för att öka jämställdheten på arbetsplatser, utforma service och tjänster på ett jämställt sätt och arbeta aktivt med jämställdhetsintegrering.	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7

4.3.3 Social dokumentation

Rutin för social dokumentation finns i utförarens ledningssystem. Dokumentation ska göras i enlighet med Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd SOSFS 2014:5 om dokumentation vid handläggning av ärenden och genomförande av insatser enligt SoL, LSS, HSL, LVU, och LVM,.

Ska-krav	Kontrollpunkter	Vid brist
Utförare ska, tillsammans med den enskilde, omsätta beställningen i en genomförandeplan där bl a den enskildes trygghet, inflytande, tillgänglighet och oberoende beaktas	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7
En kopia på genomförandeplanen ska vara biståndshandläggaren tillhanda inom 14 dagar	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7
Utförare ska i löpande anteckningar/journal dokumentera upprättande- samt uppföljningsdatum av genomförandeplan	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7
Genomförandeplanen ska utformas utifrån den enskildes behov och beskriva när och hur insatserna ska utföras samt hur angivna mål/delmål uppnås	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7
Utförare ska i löpande anteckningar/journal dokumentera hur arbetet tillsammans med den enskilde utförs för att uppnå mål/delmål samt hur den enskilde varit delaktig i utförandet av insatser	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7
Genomförandeplanen ska följas upp regelbundet/ärligen, eller vid förändrade behov	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7
Dokumentationen ska förvaras i enlighet med gällande lagstiftning och föreskrifter	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7

4.3.4 Kost

Samtliga måltider skall beredas och intas i den enskildes lägenhet eller i det gemensamma köket inom boendeenheterna utifrån den enskildes önskemål. Den enskilde bekostar sin egen kost.

Ska-krav	Kontrollpunkter	Vid brist
Medarbetare ska ha grundläggande kunskap om kost och matlagning	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7
Utföraren ska aktivt verka för, och informera den enskilde, så att hälsosamma kostvanor främjas	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7
Rutiner ska finnas för att upptäcka och hantera problem med kost och nutrition hos den enskilde	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7

4.3.5 Kultur- och fritidsaktiviteter

I insatsen bostad med särskild service ingår kultur och fritidsaktiviteter. Dessa aktiviteter kan tillhandahållas både individuellt och som gemensamma aktiviteter för samtliga boende. Utbudet av erbjudna kultur- och fritidsaktiviteter ska utgå från den enskildes önskemål och anpassas till de individuella behoven. Stöd för att klara sin vardag är inte att betrakta som fritidsaktivitet.

Ska-krav	Kontrollpunkter	Vid brist
Den enskilde ska ges stöd till att delta i kultur- och fritidsaktiviteter utifrån sina önskemål och behov	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7
Minst en gång i veckan ska den enskilde erbjudas individuell kultur- eller fritidsaktivitet utanför boendet	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7
Den enskildes önskemål och intressen ska så långt som möjligt styra omfattningen av aktiviteten	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7
Kultur- och fritidsaktiviteter som har angivits i genomförandeplanen ska dokumenteras oavsett om aktiviteten har genomförts eller inte	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7
Utföraren ska hålla sig uppdaterad om utbudet inom Kultur i vården och erbjuda den enskilde att delta i dessa aktiviteter	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7

4.3.6 Kontaktmannaskap

Den enskilde ska erbjudas en namngiven kontaktman/boendeansvarig som har ett övergripande ansvar för den enskildes sociala och fysiska omvårdnad. Dokumenterade rutiner ska finnas och tillämpas för kontaktmannaskap.

Ska-krav	Kontrollpunkter	Vid brist
Utförare ska garantera att varje brukare har en kontaktman/boendeansvarig och att den enskilde har möjlighet att byta kontaktman	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7

Vid behov ska personal följa med den enskilde till t ex läkare/tandläkare, frisör, mammografi, optiker	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7
--	-------------	--

4.3.7 Tilläggstjänster

Tilläggstjänster är tjänster som ligger utanför det offentliga vård- och omsorgstagandet. Utföraren har inte möjlighet att erbjuda tilläggstjänster då den enskildes behov ska tillgodoses inom ramen för bostad med särskild service. Utföraren ska stödja den enskilde att vid behov använda tjänster på den öppna marknaden, till exempel friskvårdsaktiviteter och frisör.

4.3.8 Hantering av privata medel

Rutin för hantering av kontanta medel finns i utförarens ledningssystem.

Ska-krav	Kontrollpunkter	Vid brist
Utförare ska ha dokumenterade rutiner för hantering av den enskildes privata medel samt informera enskild/legal företrädare om denna rutin	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7

4.3.9 Tillgänglighet

Rutin för tillgänglighet finns i utförarens ledningssystem. Med tillgänglighet avses utförarens kommunikation och information om sin verksamhet och hur förmedling med brukare, anhöriga och andra berörda går till. Det avser även hur stödet organiseras, så att stöd ges vid rätt tillfälle, på rätt plats och av rätt personal i största möjligast mån. Tillgänglighet avser även utförarens anpassade kommunikation utifrån den enskildes behov.

Ska-krav	Kontrollpunkter	Vid brist
Utförare ska tillgodose att det finns möjlighet till alternativ kommunikation vid behov, till exempel utifrån syn- och hörselnedsättningar, kognition, språk etc.	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7
Utförare ska se till auktoriserad tolk/logoped anlitas vid behov så en fullständig förståelse i kommunikationen kan säkerställas då någon inte behärskar det svenska språket eller har allvarlig funktionsnedsättning av syn, hörsel eller tal	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7
I de fall tolk anlitas av verksamheten ansvarar utföraren för kostnaderna	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7
Utföraren ska ha arbetsformer för att anpassa den fysiska tillgängligheten utifrån den enskildes motoriska och kognitiva funktionsnedsättningar	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7

4.3.10 Förändrade behov och utskrivningsklara

Utredning, behovsbedömning och beslut om bistånd/insats är myndighetsutövning och utförs av kommunens biståndshandläggare. Utföraren ska meddela myndigheten om den enskilde lagts in på sjukhus, flyttat eller avlidit.

Utföraren ansvarar för att den enskilde som är utskrivningsklar från sjukhuset kan tas emot i den egna bostaden. Om utföraren inte kan tillmötesgå den enskildes behov av insatser inom stipulerad tid belastas utföraren med kostnaden till landstinget för utskrivningsklar.

Ska-krav	Kontrollpunkter	Vid brist
Utföraren ska omgående meddela boendesamordnaren om den enskilde avlidit, lagts in på sjukhus eller om lägenhet i boendeenhet av annan anledning friställts,	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7
Om den enskildes behov av stöd ökar, minskar eller upphör ska utföraren omgående meddela biståndshandläggaren	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7
Utförare ansvarar för att personer, efter sjukhusvistelse, kan komma tillbaka till bostad med särskild service inom den angivna tiden enligt lagen (1990:1404) om kommunernas betalningsansvar för viss hälso- och sjukvård. Efter den angivna tiden bär utföraren kostnadsansvaret vad gäller ersättning till landstingen	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7

4.3.11 Transporter

Utföraren ansvarar för verksamhetsrelaterade transporter. Den enskilde bekostar transporter till egna aktiviteter. För transport av avlidna har dödsboet kostnadsansvaret.

Ska-krav	Kontrollpunkter	Vid brist
Utföraren ansvarar för verksamhetsrelaterade transporter och ska bekosta dessa	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7

4.3.12 Anhörigstöd

Anhöriga ska informeras vid verksamhetsförändringar efter den enskildes samtycke.

Anhörig- och närståendestöd är ett varaktigt stöd till anhöriga som stöder och vårdar närstående över 21 år. Ett aktivt arbete med preventiva åtgärder och skapande av förutsättningar så att den anhörige får goda och jämlika förutsättningar till att vårda sin hälsa.

Ska-krav	Kontrollpunkter	Vid brist
Utföraren ska ha kunskap om vad det innebär att vara anhörig till någon med funktionsnedsättning. Vidare ska utföraren vid behov informera om det stöd som erbjuds anhöriga inom sin egen organisation samt genom de olika huvudmän och organisationer.	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7

4.4 Hälso- och sjukvård samt rehabilitering

4.4.1 Utförande av insatser

Kommunens hälso- och sjukvårdsansvar riktar sig till personer som har fyllt 17 år och inträder i normalfallet där vårdbehovet uppgår till mer än 14 dagar. I kommunens hälso- och sjukvårdsansvar ingår hemsjukvård, rehabiliterings- och funktionsuppehållande insatser samt stöd och handledning från sjuksköterska, arbetsterapeut och sjukgymnast till personal samt i samband med egenvård till den enskilde och närstående.

Den enskilde svarar för kostnaderna för individuellt förskrivna läkemedel. Utföraren åtar sig att bevaka högkostnadsskyddet för läkemedel.

Rutin för hälso- och sjukvårdsarbete inklusive förebyggande arbete finns i utförarens ledningssystem. Utförare förväntas hålla sig á jour inom dessa områden och arbeta utifrån forskning och beprövad erfarenhet. Allt hälsorelaterat arbete utgår från den enskildes individuella vilja, resurser och motivation.

Ska-krav	Kontrollpunkter	Vid brist
Medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS) och medicinskt ansvarig för rehabilitering (MAR) tillhandahålls av beställaren	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7
Utföraren ansvarar för att behovet av hälso- och sjukvård upp till och med sjuksköterskenivå kan tillgodoses dygnet runt, i enlighet med kommunens ansvar för hälso- och sjukvårdsinsatser	Vid godkännande Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7
Dokumenterade rutiner och urvalskriterier ska finnas för när läkare, sjuksköterska, arbetsterapeut och fysioterapeut/sjukgymnast ska kontaktas	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7
Vård, omsorg och rehabilitering ska ges till den enskilde utifrån behov, i samordnat teamarbete med tydlig ansvarsfördelning	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7
För varje person som registreras som mottagare av hälso- och sjukvård en omvårdnadsansvarig sjuksköterska utses	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7
Omvårdnadsansvarig sjuksköterska ansvarar för sjukvårdsinsatser samt utfärdar och utvärderar delegering av hälso- och sjukvårdsuppgift	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7
Vid delegering ansvarar utföraren för att legitimerad personal säkerställer att boendeassistent eller motsvarande har den utbildning och kompetens som krävs för att utföra delegerade arbetsuppgifter	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7
All personal ska ha ett rehabiliterande och funktionsuppehållande förhållnings- och arbetssätt. Vid behov ska handledning i detta ges till medarbetarna.	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7
Verksamheten ska vara ansluten till, och registrera i de nationella kvalitetsregister som beställaren beslutat om, samt koppla resultaten till aktivt kvalitetsutvecklingsarbete	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7

Ska-krav	Kontrollpunkter	Vid brist
Utförare ska ansvara för att, utifrån den enskildes behov, förskriva individuella hjälpmedel	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7
Utförare ska ansvara för att HSL-personal ska ha SITHS-kort och vara registrerad i HSA-katalogen, som Uppsala kommun ansvarar för	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7
Utförare ska ansvara för att legitimerad personal får genomgå Uppsala kommuns utbildning för att bli certifierade för förskrivningsrätt av individuella hjälpmedel	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7
Utförare ska tillse att det finns legitimerad personal på företaget som har förskrivningsrätt för inkontinensartiklar och medicintekniska produkter	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7
Distriktssköterska/sjuksköterska ska ha förskrivningsrätt för inkontinenshjälpmedel. Kostnaden för dessa ingår i dygnspriset.	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7
Utförare ska följa och informera om det subventionerade tandvårdsstödet	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7
Egenvård för den enskilde ska bedömas av legitimerad yrkesutövare i enlighet med bestämmelserna i SOSFS 2009:6 och tillhörande ändringsförfattningar. Beslutet ska dokumenteras och följas upp minst en gång per år.	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7

4.4.2 Sjuksköterska

Ska-krav	Kontrollpunkter	Vid brist
Sjuksköterskan ska inom 30 minuter ha en personlig kontakt med enheten för bedömning	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7
Sjuksköterskan ska handleda, utbilda och vara rådgivande till den enskilde och personalen i verksamheterna utifrån den enskildes behov och önskemål.	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7

4.4.3 Arbetsterapeut och fysioterapeut/sjukgymnast

Ska-krav	Kontrollpunkter	Vid brist
Utföraren ska tillgodose den enskildes behov av insatser från arbetsterapeut och sjukgymnast i enlighet med kommunens ansvar för dessa insatser,	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7
Arbetsterapeut och fysioterapeut/sjukgymnast ska handleda, utbilda och vara rådgivande till den enskilde och personalen i verksamheterna utifrån den enskildes behov och önskemål.	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7

Fysisk aktivitet på recept (FAR) ska användas vid behov efter bedömning av legitimerad personal.	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7
--	-------------	--

4.4.4 Hälso- och sjukvårdsdokumentation

Rutin för hälso- och sjukvårdsdokumentation finns i utförarens ledningssystem. Dokumentationen är beviset på den vård som planerats och genomförts samt på de effekter som uppnåtts av insatsen och vården av den enskilde. Dokumentationen struktureras och beskrivs av utförarens legitimerade personal i en sammanhållen omvårdnads- eller rehabiliteringsprocess. Detta innebär att problem identifieras, bedöms och åtgärdas samt slutligen utvärderas. Innehållet i dokumentationen beskriver individuellt planerad vård för att garantera kontinuitet och säkerhet för den enskilde. En av förutsättningarna för att den enskilde ska hjälpas och vårdas utifrån ett rehabiliterande synsätt är att professionerna i teamet, inklusive omvårdnadspersonal, samverkar. Detta framgår i samtliga professioners dokumentation.

Ska-krav	Kontrollpunkter	Vid brist
Utförare ska upprätta dokumentation enligt hälso- och sjukvårdslagen och Patientdatalagen	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7
Utförare ska systematiskt utvärdera effekten av omvårdnads- och rehabiliteringsåtgärder	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7

4.4.5 Hjälpmedel

Uppsala kommuns riktlinjer för medicintekniska produkter anger rutiner och sortiment för förskrivning av tekniska produkter. Riktlinjerna inom Uppsala kommun anger definitionen av olika produkter samt ansvarsfördelningen för dessa, se www.uppsala.se/hjalpmedel

Ska-krav	Kontrollpunkter	Vid brist
Utföraren ska ha förskrivningsrätt av medicintekniska produkter avseende rörelsenedsättning och kognitiva hinder	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7
Den tekniska utrustningen ska med utförarens ansvar hålla god kondition och uppfylla säkerhetskraven	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7
Utföraren ansvarar för att tillhandahålla och bekosta arbetstekniska hjälpmedel	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7

4.5 Lokaler

4.5.1 Larm

Individuellt förskrivna larm, t ex sänglarm och lägeslarm, beslutas och utprovas av arbetsterapeut med förskrivningsrätt.

Ska-krav	Kontrollpunkter	Vid brist
Utföraren ansvarar för och bekostar trygghetslarm och verksamhetslarm	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7
Överfallslarm och andra verksamhetsspecifika larm bekostas av utföraren	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7

4.5.2 Förbrukningsmateriel och inventarier

Utföraren ansvarar för skötsel och tillsyn av nödvändiga inventarier. Utföraren ansvarar för eventuell återanskaffning och nyinköp av inventarier och nödvändig utrustning.

I de egna lägenheterna sker möblering genom hyresgästernas försorg.

Ska-krav	Kontrollpunkter	Vid brist
Förbrukningsartiklar som åtgår för att fullgöra uppdraget tillhandahålls och bekostas av utföraren	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7
Om verksamheten avvecklas står utföraren ansvarig för överblivna inventarier.	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7

4.5.3 Städning

Städningens uppgift är att få bort föroreningar från alla ytor i verksamhetslokalerna. Städning ska utföras regelbundet. Grundläggande städning utförs på ett sätt som skall garantera en acceptabel hygienisk nivå.

Ska-krav	Kontrollpunkter	Vid brist
Utföraren ska se till att rimliga krav på hygien och trivsel tillgodoses i de boendes lägenheter samt gemensamhetsutrymmen,	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7
Egenkontroller och inspektioner av städresultatet ska ske. Dessa ska dokumenteras i verksamheten.	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7
En årsplanering ska finnas över samtliga städmoment och golvunderhåll		Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7

4.5.4 Elansvar

Ska-krav	Kontrollpunkter	Vid brist
Utföraren ska tillämpa elföreskrifter (ELSÄK-FS 2010:1, 2010:2 och 2010:3)	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7

4.5.5 Konsumtionsavgifter

Ska-krav	Kontrollpunkter	Vid brist
Utföraren ansvarar för och bekostar verksamhetens konsumtionsavgifter så som el, värme, vatten, sophämtning och parkeringsplatser	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7
Kostnader för telefon, tv, bredband etc bekostas av utföraren	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7

UPLKA

5 Avtal

5.1 Allmänna avtalsvillkor

Uppsala kommun kan när som helst välja att upphöra med valfrihetssystemet. Om så sker kommer utförare att informeras och avtal avslutas inom 18-24 månader. Det utgår inte någon ersättning till utföraren för avtal som upphör att gälla i förtid.

Utföraren har genom löpande upphandling olika avtalstider. NHO förbehåller sig rätten att utveckla/ändra i förutsättningar över tid. Ändrat innehåll i förfrågningsunderlaget innebär att nya avtal upprättas för alla utförare, oberoende av avtalstid. Vid förändring av förfrågnings-underlaget går information ut till angiven kontaktperson hos samtliga godkända utförare.

Om förfrågningsunderlag eller ersättning förändras och utförare ej kan acceptera de nya villkoren upphör godkännandet/avtalet efter 12 månader, från tidpunkten då detta meddelats NHO. Avtalet upphör automatiskt, om utföraren inte har några brukare under 24 månader.

5.2 Kommersiella villkor

5.2.1 Ersättning

Ersättningen, som innefattar momskompensation, utgår per dygn och bebodd lägenhet i bostad med särskild service.

Ersättningen är delad i en dagersättning och en nattersättning. Dagersättningen utgår från den enskildes bedömda stödbehov utifrån sex olika behovsnivåer. Denna ersättning tar även hänsyn till om den enskilde har daglig verksamhet eller inte. Dagersättningen ska täcka samtliga kostnader för personal, lokaler, administration, hälso- och sjukvård, konsumtionsavgifter etc. Ersättning för nattpersonal utgår från det totala behovet på boendet, d v s om det behövs sovande jour eller vaken natt. Det är den person på boendet som har det största stödbehovet nattetid som utgör "norm".

Ersättningen år 2015 framgår av nedanstående tabell:

Tabell 1 Ersättning per dygn

En lägenhet kan bebos av två personer varav båda har biståndsbeslut om bostad med särskild service eller endast den ene har biståndsbeslut om bostad med särskild service och den andre är medboende. Om medboende saknar biståndsbeslut utgår ingen ersättning för denna person. Utföraren behöver ta hänsyn till detta i vid tillståndsansökan hos Inspektionen för vård och omsorg, samt att samtliga personer tillförsäkras goda levnadsvillkor.

Vid besök på landstingets vårdinrättningar och hos myndigheter har landstinget eller anlitad myndighet kostnadsansvar för tolk. I övrigt ska kostnader för tolk ersättas av den som initierat åtgärden

5.2.2 Prisjustering

Ersättningsnivåerna beslutas årligen i november månad av nämnden för hälsa och omsorg och gäller från varje nytt årsskifte.

5.2.3 Betalningsvillkor

Betalning sker i SEK, 30 dagar efter godkänt utförande och fakturadatum.

Utföraren fakturerar per person, nivå och månad. Faktura ska vara inkommen senast fem dagar efter månad för räkningens gällande. Underlag för faktura ska vara avstämd med boendesamordnare. I samband med månatlig fakturering ska skriftlig rapport lämnas om den enskildes namn, ålder och när insats påbörjats respektive avslutas. Uppgifter som alltid måste finnas på fakturan är plusgiro/bankgiro-nummer, organisationsnummer, fakturanummer/OCR, fakturanummer, fakturabelopp och referens. Den enskildes ålder avgör vilken fakturaadress till beställaren som gäller.

Fakturor gällande personer 65 år och äldre samt personer som fyller 65 år innevarande år ställs till:

Uppsala kommun
UPK 4200
Box 1023
751 40 Uppsala

Fakturor gällande personer yngre än 65 år samt personer som inte fyller 65 år innevarande år ställs till:

Uppsala kommun
UPK 4100
Box 1023
751 40 Uppsala

Fakturerings-, expeditons- och påminnelseavgifter betalas ej. Vid fel adress returneras fakturan.

5.2.4 Dröjsmål med betalning

Dröjsmålsränta utgår enligt gällande räntelag. Dröjsmålsränta understigande 300 SEK debiteras ej.

5.3 Ansvar och villkor för samarbete mellan parterna

5.3.1 Överlåtelse av rättigheter och skyldigheter

Uppsala kommun tecknar avtal med en utförare som ansöker om godkännande och som uppfyller samtliga ställda ska-krav.

Ska-krav	Kontrollpunkter	Vid brist
Om utförare byter juridisk person ska ny ansökan lämnas, nytt godkännande prövas och nytt avtal tecknas	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7

5.3.2 Ansvarsförsäkring

Utföraren ansvarar för att kostnader kring uppkomna skador inte påverkar den enskilde eller Uppsala kommun.

Ska-krav	Kontrollpunkter	Vid brist
Utförare ska tillse att den enskilde och NHO hålls skadelös för skada orsakad genom fel eller försummelse av personal anställd hos utföraren	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7
Utföraren ska inneha ansvarsförsäkring	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7

5.3.3 Force majeure

Force majeure såsom krig, omfattande arbetskonflikt, blockad, eldsvåda, miljökatastrof eller annan omständighet som parterna inte råder över och som förhindrar part att fullgöra sina avtalsenliga skyldigheter befriar således part att fullgöra dessa skyldigheter. Motparten ska omedelbart skriftligen underrättas om det föreligger omständigheter som kan föranleda tillämpning av denna bestämmelse.

5.3.4 Skadestånd och viten

Utförare garanterar fullgörande enligt de villkor som anges i detta förfrågningsunderlag. I händelse av förändringar i utförarens verksamhet, vilka försvårar eller omöjliggör fullgörande av åtagande, åvilar det utförare att ersätta nämnden för hälsa och omsorg eventuella merkostnader. Utföraren förbinder sig att omedelbart rätta till iakttagna fel och brister i sin verksamhet.

Ska-krav	Kontrollpunkter	Vid brist
Utförare ska svara i förhållande till beställaren för skadestånd som beställaren, på grund av vållande hos utföraren eller personal som denne svarar för, kan komma att förpliktigas utge till tredje man.	Uppföljning	Ansvar och sanktion enligt avsnitt 5.3.7

5.3.5 Hävning

Om någon av parterna, utförare eller beställare, väsentligt skulle brista i fullgörande av avtal och rättelse inte sker utan dröjsmål efter erinran, har motparten rätt att häva avtalet med omedelbar verkan.

Nämnden för hälsa och omsorg har även rätt att häva avtalet om utföraren försätts i konkurs, likvidation eller ytterst är på sådant obestånd att företaget inte förväntas kunna fullgöra sina skyldigheter. Nämnden för hälsa och omsorg har även rätt att häva avtalet om utförare gjort sig skyldigt till allvarligt fel i yrkesutövningen eller dömts för brott avseende yrkesutövningen enligt lagakraftvunnen dom.

5.3.6 Tvistlösning, tillämplig lag

Tvist om tolkning eller tillämpning av avtalet och därmed sammanhängande rättsfrågor ska, om parterna inte kommer överens om annat, avgöras av svensk domstol vid beställarens hemort med tillämpning av svensk rätt. Utföraren får inte avbryta eller uppskjuta fullgörande av prestationer, som kommer att åvila utförare enligt avtal under åberopande av att tvisteförfarande påkallas eller pågår.

5.3.7 Ansvar vid fel eller brister och sanktioner

Om en utförare uppvisar fel eller brister i sin verksamhet antingen vid ansökan eller vid uppföljning så gäller tillämpning av det som står under varje ska-krav i rutan *vid brist*.

Med varning avses normalt att utföraren får en tillsägelse om att rätta till fel eller brister som framkommit vid uppföljning. Varningen kan vara i form av inhämtande av handlingsplan.

Med ersättningsreducering avses normalt att utföraren får en viss tid på sig att rätta upp fel eller brister. Om inte dessa är åtgärdade till ett visst datum kommer ersättning att reduceras med 10% av dygnspriset. Ersättningsreduceringen gäller fram till dess att fel eller brist är åtgärdat eller om det bedöms att utföraren inte klarar av att åtgärda fel eller brister blir uteslutning aktuellt.

Med uteslutning avses att en utförare allvarligt brustit i sitt åtagande, inte uppfyllt ställda krav alternativt att utförare inte inom rimlig tid åtgärdat påtalade brister i verksamheten och genom detta åsamkat skada på god och säker vård.

UTKAST

**Nr 7. Interpellation av Stefan Hanna (C) om att skapa en allmän rekreations- och kulturpark i kvarteret Seminariet
KSN-2014-1462**

Kommunfullmäktige

Interpellation

Luthagen är Uppsalas befolkningstätaste område. Med sina dryga 15.000 invånare är Luthagen lika stort som Knivsta kommun och större än flera andra kommuner i länet. Luthagen utvidgas och förtätas i snabb takt. Många som flyttar in de nya husen är barnfamiljer men området har också många aktiva äldre och Uppsalas största SPF-förening med ett tusental medlemmar.

Uppsalas gröna rekreationsytor blir allt färre när staden expanderar och mark behöver användas för eftertraktade bostäder. Översiktsplanens parkstruktur utgår från väl underbyggd vetenskap som visar på behovet av att försörja en stad med olika former av grönska. En grönska som ska finnas tillgänglig inom rimliga avstånd för att vårt välbefinnande ska vara gott. Parkmiljöerna är oerhört viktiga oaser för människor i Uppsala city. Tillgången till relativt tysta natur- och grönområden är av stor vikt för människors hälsa och välbefinnande. Många av familjerna i Luthagen saknar tillgång till bil, så behovet av närliggande grönytor är därför extra stort.

Beslutet om att bebygga parken och rekreationsytorna i kvarteret Seminariet har haft många turer de senaste åren. Mark och miljödomstolens beslut att upphäva detaljplanen överklagades tyvärr av kommunen. Dock ansåg Mark och miljödomstolen att byggplanerna stred mot riksintresset och detaljplanen bedömdes avvika från översiktsplanen. Överklagandet avslogs därför till många Uppsalabors stora glädje.

Under mandatperioden har vi varit flera partier som aktivt arbetat för att Seminarietparken ska bevaras och utvecklas som kultur och rekreationspark för framtiden. Trots detta har nu V, MP och S tillsammans kommit överens om att det på stora delar av kvarteret Seminariet ska bebyggas.

Detta var ett mycket svekfullt beslut som helt strider mot de vallöften Vänsterpartiet och Miljöpartiet givit väljarna under valrörelsen.

Med anledning av ovanstående vill jag fråga kommunalrådet, tillika kommunstyrelsens vice ordförande, Maria Gardfjäll följande:

Varför har Miljöpartiet helt ändrat uppfattning om bebyggelse i Kvarteret Seminariet?

Om parken blir bebyggd, vem kommer att svara för underhåll av den mindre park som planeras anläggas?

Vilket är det närmaste större grönområde som Luthagsborna erbjuds om Kvarteret Seminariet reduceras till en mindre park för de närmast boende?

Om Länsstyrelsen fortsatt avslår möjligheten att förstöra park och rekreationsområdet Kommer Uppsala kommun då att långtidsarrendera relevant mark för att anlägga en allmän rekreations och kulturpark?

Uppsala den 30 oktober 2014

Stefan Hanna (C)

UPPSALA KOMMUNSTYRELSE	
Ink. 2014-12-09	
Diar.nr. KSN-2014-1462	Akobil. 2

1 december 2014

Svar på interpellation från Stefan Hanna
Angående Kvarteret Seminariet

Tack för dina frågor.

Alla tidigare planer på att bebygga hela Seminarieparken är slopade.

Den nya rödgröna majoriteten har kommit till den slutsatsen att Seminarieparken ska bevaras och utvecklas som en ny kvalitativ stadspark. Parken har mycket stort värde såväl kulturhistoriskt som för att stadsutvecklingen ska bli hållbar. Vi är överens om att markägaren kan få pröva möjligheten att bygga bostadshus mellan fotbollsplanen och Fyrisvallsgatan/Prästgatan, alltså den del av kvarteret som ligger mellan fotbollsplanen och vägarna och idag utgörs av en granhäck respektive trädridå.

Vid en prövning kan det mycket väl vara så att Länsstyrelsen och/eller domstolen finner att även denna del av kvarteret är värd att bevara och då måste även denna del av parken sparas och en förnyad dialog mellan markägare och kommunen kommer ske.

I det fall det inte finns några lagliga invändningar som stoppar även denna bebyggelse, så får vi ett välbehövligt tillskott av bostäder och det blir hus som ersätter den barriär som idag utgörs av en granhäck.

För att utveckla Seminarieparken behöver vi ha en öppen dialog med intresserade medborgare, markägare, intresserade institutioner vid universiteten och berörda nämnder. Arbetet kommer att inledas så fort de nya nämnderna är på plats efter årsskiftet.

Utöver Seminarieparken har vi för avsikt att LibrovalLEN utvecklas till en stadsdelspark där även Librobäckens ravin görs mer tillgänglig för det rörliga friluftslivet. Vi vill bygga en ny cykelbro över Fyrisån så att det nya bostadsområdet i Librobäck knyts samman med Tunabackar (koloniområdet) och idrottsplatserna vid Fyrisfjädersn och Fyrishov.

Vi får också i enlighet med "Parkplan för Uppsala stad" se till att Årummet är ett publikt och vackert stråk. Åns stränder utgör också värdefull närnatur, vilket gör att hänsyn också måste tas till detta. Vi måste också ta tillvara möjligheter att utveckla fler kvartersparker och småparker i innerstaden och norra stadsdelarna.

Maria Gardfjell

Kommunalråd (MP)

**Nr 8. Interpellation av Stefan Hanna
(C) kommersiellt civilflyg på Ärna
KSN-2014-1463**

Kommunfullmäktige

Interpellation

Uppsala har höga ambitioner på miljö och klimatområdet. År 2020 ska utsläppen av växthusgaser ha minskat med minst 50 procent per medborgare, jämfört med 1990 års nivå. Senast år 2050 ska utsläppen vara cirka ett halvt ton per invånare. I det nyligen framtagna Miljö och klimatprogramet för perioden 2014-2023, som antogs av kommunfullmäktige i februari 2014, står det tydligt att måluppfyllelsen förutsätter att det sker en måttligare tillväxt på Uppsalabornas utrikes semesterresor än vad trenden hittills visat. Regionen Mälardalen har redan en handfull flygplatser och de har, trots ett stort befolkningsunderlag, mycket svårt att få kommersiellt civilflyg att bära sina kostnader. Gävle flygplats lade snabbt ner sin kommersiella flygverksamhet när de fick ett snabbt tåg till Arlanda och Västerås flygplats sponsras varje år med mångmiljонbelopp från kommunen. Västerås kommun överväger kraftigt att upphöra med sin subventionering av flygplatsen.

Det är inte endast möjligheterna att nå måluppfyllelsen av de större övergripande målen som gör att vi inte ställer oss positiva till civilt kommersiellt flyg på Ärna. En civil kommersiellt flygverksamhet kommer dessutom kräva stora infrastrukturinvesteringar runt om i Uppsala och bidra till ökad trafik och buller i närområdet. Uppsala expanderar med nästan 3000 personer per år. Kommunens behov av en vidgad och tätare centralort med hållbara trafiklösningar skulle hindras av de utrymmen och inverkan i närmiljön som en kommersiell flygplats skulle innebära. Ett av Socialdemokraternas vallöften i valrörelsen 2014 var att riva upp beslutet att säga ja till civilflyg på Ärna. Det löftet fick också stöd från S-ledd ordförande i riksdagens trafikutskott.

Med anledning av ovanstående vill jag fråga kommunalrådet, tillika kommunstyrelsens ordförande Marlene Burwick hur frågan kommer hanteras framöver.

Kommer Uppsalas kommunstyrelse skicka ett brev till Sveriges regering där kommunen tydligt avvisar kommersiellt flyg på Ärna?

Kan Marlene Burwick garantera att kommunen inte kommer att subventionera nödvändiga infrastrukturinvesteringar om en kommersiell civilflygverksamhet etableras på Ärna?

Kan Marlene Burwick garantera att eventuellt bygglov kopplat till etablering av kommersiell civil flygverksamhet på Ärna inkluderar alla nödvändiga infrastrukturinvesteringar i exploateringsavgiften?

Uppsala den 30 oktober 2014

*Stefan Hanna
Centerpartiet*

UPPSALA KOMMUNSTYRELSE	
Ink.	2014-12-09
Diarternr.	KSN-2014-1463
	Aktbil. 2

Svar på interpellation - Kommersiellt civilflyg på Ärna

Stefan Hanna (C) beskriver mycket vällovligt klimat- och miljöaspekterna med en civil flygplats på Ärna i sin interpellation. Han beskriver också vilka följdverkningar i form av ökad trafik och buller som flygplatsen skulle innebära. Den nuvarande majoriteten i kommunen delar till fullo Stefan Hannas farhågor rörande en civil flygplats vid Ärna. För vår del är inte heller denna insikt något nytt och vi har under de senaste åren konsekvent reserverat oss mot den föregående alliansmajoritetens beslut att tillstyrka flygplatsen. Beslut som Stefan Hanna har deltagit i.

Kommer Uppsalas kommunstyrelse skicka ett brev till Sveriges regering där kommunen tydligt avvisar kommersiellt flyg på Ärna?

Regeringen är väl medveten om kommunstyrelsens ståndpunkt. Uppsala kommun tycker att det är en dålig idé att starta kommersiellt linjeflyg på Ärna. Den 9 december uppvaktade kommunalråden Erik Pelling (S) och Maria Gardfjell (MP) regeringen i den här frågan. Att dessutom skicka ett brev är en möjlighet vi överväger.

Kan Marlene Burwick garantera att kommunen inte kommer att subventionera nödvändiga infrastrukturinvesteringar om en kommersiell civilflygverksamhet etableras på Ärna?

Ja.

Kan Marlene Burwick garantera att eventuellt bygglov kopplat till etablering av kommersiell civil flygverksamhet på Ärna inkluderar alla nödvändiga infrastrukturinvesteringar i exploateringsavgiften?

Den styrande majoriteten anser att det är direkt felaktigt att hantera frågan som ett bygglov. Enligt stadsjuristens rekommendation krävs en detaljplan. Tyvärr avser den avgående majoriteten i PBN, där Centerpartiet ingår, att driva igenom ett bygglov vid ett extrainkallat sammanträde den 29 december. Frågan bör därför ställas till den avgående majoriteten samt till Stefan Hannas egna partikamrater. Den nya majoriteten kommer inte att ta några kostnader för en etablering av kommersiellt linjeflyg på Ärna.

Marlene Burwick
Kommunstyrelsens ordförande (S)

KF9

19 JAN 2015

Kristdemokraterna

Interpellation

Till Erik Pelling (S), kommunalråd

UPPSALA KOMMUNSTYRELSE	
Ink.	2014 -12- 11
Diar.nr.	KSN-2014-1571
	Aktbil. /

Hur kan Uppsala förbli en hamnstad

1252 beslutade man flytta Uppsala från Gamla Uppsala till dåvarande Östra Aros. När domkyrkan hade brunnit fanns det inte längre någon anledning att behålla centrum på en plats som sedan 400 år blivit alltmer otillgänglig för sjöfarten. I stället anlades den nya staden vid åmynningen ("Aros") där Salaån (numera "Fyrisån") rann ut i Salafjärden (nuvarande Kungsängen), just därför att det var där Uppsalas hamn redan fanns.

Sedan dess har sjöfarten haft en stor betydelse för Uppsala, och idag är hamnen inte bara ett pittoreskt och för turister inbjudande inslag i stadsbilden. Den används också och angörs inte minst av mer eller mindre reguljär passagerartrafik, i form av flera restaurangbåtar. Det finns också en gästhamn som drivs av Uppsala kommun och möjlighet att hyra båtplats för de som så önskar, något som också har gett ett inslag av husbåtar i hamnen.

Sedan Vindbron revs på 90-talet har det bara funnits två broar som utgjort hinder för sjöfarten mellan Uppsala hamn och Fyrisåns mynning vid Flottsund / Sunnersta. Nyligen har dock Hamnspången uppförts som en förbindelse mellan Stadsträdgården och Strandbodgatan, vilket till viss del begränsat sjöfarten, speciellt under uppförandet. Det finns nu planer på en ny bro i Flottsund, och som bekant även en broförbindelse vid Ulleråker. Totalt skulle det inte vara orealistiskt att inom en inte alltför avlägsen framtid se 5 broar mellan Islandsfallet och Fyrisåns mynning.

Att Uppsala kommun tidigare inte till fullo tagit sin roll som sjöfartsstad på allvar illustreras av att när hamnspången uppfördes så togs aldrig någon kontakt med Sjöfartsverket. Nu hoppas jag att kommunen har en bättre beredskap för att utreda möjligheterna att Uppsala även framöver kan behålla sin prägel som hamn- och sjöfartsstad. Det är ju numera vanligt att man i stadsplanering utvecklar just de vattennära värdena och bygger ut möjligheter för småbåtshamnar och ofta anlägger bostäder med kajer och utsikt över vattnet.

Ett stort orosmoment just nu är att i planeringen av ombyggnad av Flottsundsbron har det lämnats indikationer på att den ombyggnadstid som ursprungligen var tänkt höst och vår 2015/2016 nu kan komma att utsträckas över hela 2016. Det skulle innebära ett dräpslag mot turisttrafiken mot Uppsala, som den kanske aldrig kommer att kunna hämta sig från.

Med bakgrund av ovanstående vill jag fråga

- **På vilka sätt avser majoriteten att behålla Uppsalas prägel som hamn- och sjöfartsstad?**
- **Hur säkerställer Uppsala kommun att ombyggnationen av Flottsundsbron inte drabbar sjöfarten?**
- **Hur ser den långsiktiga planeringen ut för att kommande angelägna förbindelser över (eller under) Fyrisån inte medför hinder för sjöfarten?**

Uppsala 2014-12-09

Jonas Segersam
Kristdemokraterna